



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διπλωματική Εργασία

ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

του

ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΦΩΤΙΟΥ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού

διπλώματος ειδίκευσης στη Δημόσια Διοίκηση

Ιανουάριος 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Είναι γεγονός πως αφενός μεν η έλλειψη κρατικών εσόδων και αφετέρου ο ταχύτατος ρυθμός μεταβολής των φορολογικών νομοθετικών διατάξεων και του εν γένει ρυθμιστικού πλαισίου και καθεστώτος λειτουργίας και εφαρμογής του ελληνικού φορολογικού συστήματος, έχουν επιβαρύνει σε σημαντικό βαθμό την ολοένα και εντονότερη διόγκωση των φαινομένων της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής.

Κατά την σύγχρονη εποχή, στα πλαίσια της ελληνικής πραγματικότητας σηματοδοτείται η έναρξη της χρήσης έμμεσων τεχνικών και μεθόδων ελέγχου, αναφορικά με τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος αλλά και του κύκλου εργασιών των νομικών οντοτήτων, έτσι ώστε να διενεργηθεί εν συνεχεία, η έκδοση της σχετικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου προς οιοδήποτε φορολογούμενο πρόσωπο. Οι εν λόγω έμμεσες τεχνικές ελέγχου, οι οποίες θα αποτελέσουν και το κυρίως θέμα το οποίο πραγματεύεται η παρούσα διπλωματική εργασία, συμβάλλουν στην υποβοήθηση της φορολογικής διοίκησης της χώρας μας, στην ορθότερη και περισσότερο αξιόπιστη διαδικασία ελέγχου και διασταύρωσης της ακρίβειας των δηλωθέντων εισοδημάτων και της συνέπειας των φορολογουμένων απέναντι στις αντίστοιχες φορολογικές υποχρεώσεις τους. Απώτερος σκοπός της παρούσας εργασίας είναι τόσο η παρουσίαση και ανάλυση των υπαρχουσών έμμεσων τεχνικών ελέγχου, όσο και ο τρόπος με τον οποίο αυτές επιλέγονται και εφαρμόζονται στην πράξη, καθώς επίσης και τα αποτελέσματα τα οποία ενέχει η εφαρμογή τους στον ακριβέστερο και πληρέστερο εντοπισμό των εν γένει αδήλωτων εισοδημάτων.

Λέξεις-κλειδιά: Έμμεσες τεχνικές ελέγχου, Φορολογικός έλεγχος, Ελεγκτική διαδικασία.

ABSTRACT

It is a fact that, the lack of state revenues and the rapid pace of change in tax legislation and the regulatory framework and regime of operation and implementation of the Greek tax system have greatly impacted the ever-increasing phenomena of tax evasion.

In modern times, in the context of Greek reality, the use of indirect control techniques and methods is identified with regard to the determination of the taxable income but also of the turnover of the legal entities so that the relevant corrective action determination of tax be published to any taxable person. These indirect control techniques, which will also be the main issue addressed by this diploma thesis, help to assist the tax administration of our country, the more correct and most reliable process of controlling and cross-checking the accuracy of the declared income and the consistency taxpayers against their respective tax obligations. The ultimate aim of this paper is to present and analyze the existing indirect control techniques as well as the way they are selected and applied in practice and also the results of their application to the more accurate and comprehensive identification of the general of undeclared income.

Keywords: Indirect control techniques, Tax audit, Audit procedure.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Πριν την παρουσίαση της διπλωματικής μου εργασίας αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω ορισμένους ανθρώπους που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πραγματοποίησή της.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους αυτούς που με στήριξαν τα τελευταία χρόνια στην επαγγελματική και προσωπική μου ζωή για όλη τη κατανόηση που έδειξαν και ειδικότερα, το στενό οικογενειακό και φιλικό μου περιβάλλον.

Αδιαμφισβήτητα, η παρουσία τους δίπλα μου και η εν γένει στήριξή τους ήταν και θα είναι καθοριστικής σημασίας τόσο για εμένα όσο και για την πρόοδό μου.

Ευχαριστώ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ABSTRACT.....	2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	10
1.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	10
1.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ	13
1.3 ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ	16
1.4 Η ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	18
1.5 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ	21
1.6 ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΙΚΟΦΑΝΕΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	255
2.1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	25
2.2 Ο ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕΣΩ ΕΜΜΕΣΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	300
2.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ	322
2.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΕΜΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	355
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ	38

3.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	38
3.2 ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	50
3.3 Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ.....	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	55
4.1 ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ Ή ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ.....	55
4.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ Ή ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ.....	60
4.3 ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ Ή ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ.....	67
4.4 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	91
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	93

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Έμμεση Τεχνική Ανάλυσης Ρευστότητας (Πηγή: Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014)	56
Πίνακας 2. Μέθοδος Ανάλυσης Ρευστότητας - Παράδειγμα (Ιδίας Επεξεργασίας).....	59
Πίνακας 3. Έμμεση Τεχνική Ανάλυσης Καθαρής Θέσης (Πηγή: Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014)	62
Πίνακας 4.Μέθοδος Ανάλυσης Καθαρής Θέσης - Παράδειγμα (Ιδίας Επεξεργασίας).....	66
Πίνακας 5. Μέθοδος Ανάλυσης Καταθέσεων - Παράδειγμα (Ιδίας Επεξεργασίας)	72
Πίνακας 6. Αριθμητικά Στοιχεία (Ιδίας Επεξεργασίας).....	75
Πίνακας 7. Τεχνική Ανάλυσης Ρευστότητας (Ιδίας Επεξεργασίας)	78
Πίνακας 8. Αποτέλεσμα Ανάλυσης Ρευστότητας (Ιδίας Επεξεργασίας).....	78
Πίνακας 9. Πίνακας Ενεργητικού και Παθητικού Φορολογούμενου Φυσικού Προσώπου (Ιδίας Επεξεργασίας).....	81
Πίνακας 10. Υπολογισμός Καθαρής Θέσης (Ιδίας Επεξεργασίας).....	83
Πίνακας 11. Έμμεση Μέθοδος Ανάλυσης Τραπεζικών Καταθέσεων (Ιδία Επεξεργασία)	86

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Σχεδιάγραμμα 1. Στόχοι Φορολογικού Ελέγχου (Ιδίας Επεξεργασίας)	11
Σχεδιάγραμμα 2. Κατηγοριοποίηση Φορολογικών Ελέγχων (Ιδίας Επεξεργασίας)	14
Σχεδιάγραμμα 3. Κατηγοριοποίηση Φορολογικών Ελέγχων Βάσει Περιεχομένου (Ιδίας Επεξεργασίας)	16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αδιαμφισβήτητα, ο φορολογικός έλεγχος και οι επιμέρους τεχνικές που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια της άσκησης του, είτε είναι άμεσες είτε έμμεσες, διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην εν γένει λειτουργία και δραστηριότητα των εκάστοτε αρμοδίων φορολογικών οργάνων. Ο δε ρόλος τους, ειδικότερα κατά την σύγχρονη εποχή, κρίνεται ακόμα πιο σημαντικός όσον αφορά το ζήτημα του εντοπισμού των μη δηλωθέντων εισοδημάτων από την πλευρά των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς επίσης και στον μέσω αυτών εντοπισμό και περιορισμό των φαινομένων της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Η διαδικασία του φορολογικού ελέγχου απαρτίζεται από ένα εκτενές φάσμα επιμέρους μέσων και εφαρμοσμένων τεχνικών, οι οποίες χρησιμοποιούνται ευρέως και σε παγκόσμια κλίμακα. Ωστόσο, στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας πρόκειται να περιγράψουμε και αναλύσουμε τόσο τις επιμέρους κατηγορίες όσο και τους εν γένει τρόπους εφαρμογής των έμμεσων τεχνικών φορολογικού ελέγχου.

Πιο συγκεκριμένα, αρχικά πρόκειται να δοθεί έμφαση στην επεξήγηση βασικών εννοιών συσχετιζόμενων με τον φορολογικό έλεγχο, καθώς επίσης και στον προσδιορισμό των επιμέρους κατηγοριών του φορολογικού ελέγχου, τα χαρακτηριστικά των ελεγκτών, την εν γένει ελεγκτική διαδικασία, την διαδικασία των κυρώσεων και τον ενδικοφανών προσφυγών και τέλος των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την εν λόγω ελεγκτική φορολογική διαδικασία.

Εν συνεχεία, πρόκειται να επεξηγηθεί η έννοια των έμμεσων τεχνικών φορολογικού ελέγχου, καθώς επίσης και ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται ο φορολογικός έλεγχος μέσω αυτών. Επιπροσθέτως, πρόκειται να αναφερθούν οι επιμέρους ισχύουσες κατηγορίες των έμμεσων τεχνικών φορολογικού ελέγχου και τα επιμέρους κριτήρια τα οποία διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην διαδικασία της αξιολόγησης και επιλογής της εκάστοτε βέλτιστης έμμεσης ελεγκτικής τεχνικής.

Επί του αμέσως επόμενου κεφάλαιο της βιβλιογραφικής επισκόπησης της παρούσας διπλωματικής εργασίας δίνεται έμφαση στην ελληνική πραγματικότητα επί της οποίας εφαρμόζονται οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου, στο ελληνικό φορολογικό

νομοθετικό πλαίσιο, στις δημοφιλέστερες έμμεσες τεχνικές φορολογικού ελέγχου στην Ελλάδα, καθώς επίσης και στον τρόπο με τον οποίο γίνεται ο προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος και των ακαθαρίστων εσόδων μέσω αυτών. Κατόπιν, σειρά έχει η αναφορά στα επιμέρους στάδια της εφαρμογής των έμμεσων τεχνικών φορολογικού ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται να γίνει περιγραφή της διαδικασίας της επιλογής των προς έλεγχο υποθέσεων, του ρόλου τον οποίο διαδραματίζει η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων, των επιμέρους επαληθεύσεων της ακολουθούμενης ελεγκτικής διαδικασίας, της επιλογής της βέλτιστης έμμεσης τεχνικής φορολογικού ελέγχου και της διαδικασίας αυτής.

Κατόπιν, για λόγους πληρέστερης κατανόησης ακολουθεί η παράθεση αριθμητικών παραδειγμάτων επί της εκάστοτε εκ των τριών δημοφιλέστερων στην χώρα μας έμμεσων τεχνικών ελέγχου.

Τέλος, ακολουθεί η παράθεση των επιμέρους εξαχθέντων εκ της ανωτέρω βιβλιογραφικής επισκόπησης, συμπερασμάτων, καθώς επίσης και προτάσεις για μελλοντικά προς διερεύνηση θέματα, τα οποία εντοπίστηκαν στα πλαίσια της προαναφερθείσας βιβλιογραφικής ανάλυσης η οποία διεξήχθη στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

1.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ως φορολογικός, νοείται εκείνος ο έλεγχος ο οποίος διενεργείται από την πλευρά μίας σειράς αρμοδίων οργάνων τα οποία προέρχονται από το Υπουργείο Οικονομικών. Στα πλαίσια του φορολογικού ελέγχου ως απώτερος σκοπός ορίζεται ο ακριβής καθορισμός του φορολογητέου εισοδήματος, καθώς επίσης και του συνόλου των φορολογικών υποχρεώσεων των ελεγχόμενων, ανεξαρτήτως από το αν αυτοί είναι φυσικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες. Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός του ότι ενόψει του φορολογικού ελέγχου διενεργείται σχετική διερεύνηση η οποία εμβαθύνει στην ακρίβεια και το αληθές περιεχόμενο των υποβληθεισών, από την πλευρά των φορολογουμένων φυσικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, δηλώσεων, οι οποίες αφορούν οιοδήποτε φορολογικό αντικείμενο. Επιπροσθέτως, εξετάζεται το γεγονός της παράλειψης υποβολής δήλωσης εισοδήματος ή οιασδήποτε επιπρόσθετης δήλωσης άλλου φορολογικού αντικειμένου, από την πλευρά του ελεγχόμενου προσώπου (Καζαντζής, 2006).

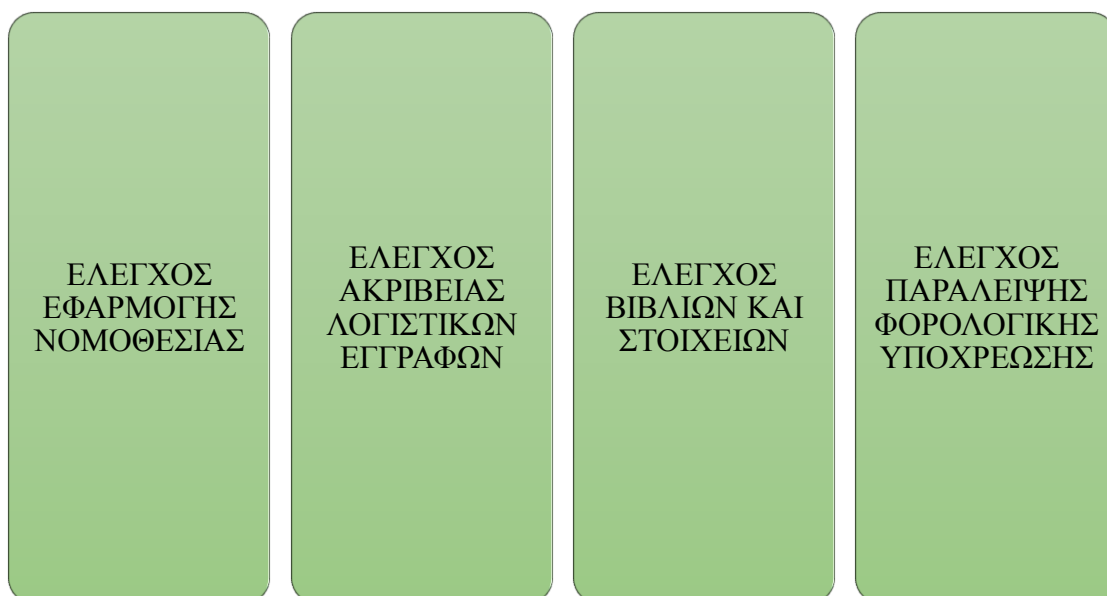
Η διενέργεια των φορολογικών ελέγχων ενέχει συγκεκριμένους απώτερους στόχους. Ενδεικτικά, αποσκοπεί αφενός στον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των εκάστοτε ισχυουσών φορολογικών νομοθετικών διατάξεων και αφετέρου στον έλεγχο των βιβλίων και στοιχείων τα οποία τηρούνται από την πλευρά του ελεγχόμενου νομικού προσώπου, προκειμένου να διαπιστωθεί αν το σύνολο των εν λόγω εγγράφων βασίζεται στα νόμιμα και αναφερόμενα επί των αντίστοιχων νομοθετικών διατάξεων, παραστατικά στοιχεία και λοιπά δικαιολογητικά (Κορομηλάς και Γιαννόπουλος, 2006).

Επιπροσθέτως, η φορολογικοί έλεγχοι αποσκοπούν στην διαπίστωση της καταχώρησης ή μη, του συνόλου των επιμέρους διενεργηθεισών συναλλαγών, επί των τηρουμένων βιβλίων μίας νομικής οντότητας. Μάλιστα, το εν λόγω σκέλος του

φορολογικού ελέγχου αποσκοπεί στον χαρακτηρισμό των βιβλίων της ελεγχόμενης νομικής οντότητας σε επαρκή ή ανεπαρκή (Καζαντζής, 2006).

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί το γεγονός του ότι κατά τη διάρκεια ενός φορολογικού ελέγχου δεν ελέγχεται μόνο η παράλειψη ή μη της υποβολής οιασδήποτε δήλωσης οιασδήποτε φορολογικού αντικειμένου από την πλευρά του ελεγχόμενου προσώπου, αλλά και η διαπίστωση του αληθούς και ακριβούς περιεχομένου αυτής (Κορομηλάς και Γιαννόπουλος, 2006).

ΣΤΟΧΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ



Σχεδιάγραμμα 1. Στόχοι Φορολογικού Ελέγχου (Ιδίας Επεξεργασίας)

Στα πλαίσια της αρμοδιότητας της φορολογικής διοίκησης, καθίσταται τόσο η διενέργεια επαληθεύσεων, όσο και η διενέργεια ελεγκτικών διαδικασιών και επιμέρους διασταυρώσεων προκειμένου να διαπιστωθεί η εκπλήρωση ή η αθέτηση των φορολογικών υποχρεώσεων των ελεγχόμενων φορολογουμένων φυσικών προσώπων και νομικών οντοτήτων. Στα πλαίσια της εν λόγω ελεγκτικής διαδικασίας, δεν ελέγχονται μόνο τα ανωτέρω αναφερόμενα λογιστικά βιβλία και τα αντίστοιχα σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα τα οποία αφορούν την εκάστοτε ελεγχόμενη περίπτωση, αλλά είναι δυνατό από την πλευρά των αρμοδίων ελεγκτών να τεθούν οιαδήποτε ερωτήματα προς τον ελεγχόμενο φορολογούμενο καθώς επίσης και στα φυσικά πρόσωπα τα οποία εμπλέκονται με αυτόν (Λιόλιος, 2014).

Επιπροσθέτως, επί της διαδικασίας του εν λόγω ελέγχου, περιλαμβάνεται και ο έλεγχος των εγκαταστάσεων του φορολογούμενου συμπεριλαμβανομένης της έδρας μίας νομικής οντότητας, καθώς επίσης και των υποκαταστημάτων αυτής. Σε κάθε περίπτωση εφαρμόζονται οι ορισθείσες από το εκάστοτε ισχύον φορολογικό νομοθετικό πλαίσιο διαδικασίες, ενώ χρησιμοποιούνται οι μέθοδοι οι οποίες προβλέπονται επί των διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτη κρίνεται η σημασία της άσκησης φορολογικού ελέγχου. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι από την αποτελεσματική εν λόγω άσκηση της ελεγκτικής διαδικασίας, εξαρτάται ο αντικειμενικός προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος ενός φυσικού προσώπου ή μίας νομικής οντότητας, γεγονός το οποίο οδηγεί στην δίκαιη κατανομή των επιμέρους φορολογικών επιβαρύνσεων μεταξύ των φορολογουμένων μίας χώρας. Υπό αυτήν την έννοια, ο φορολογικός έλεγχος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως το μέσο ενίσχυσης της φορολογικής δικαιοσύνης (International Chamber of Commerce, 1991).

Μετά την ολοκλήρωση του εκάστοτε φορολογικού ελέγχου, συντάσσεται αντίστοιχη έκθεση η οποία αποτελεί το στοιχείο αποτύπωσης των εξαγομένων από την πλευρά των ελεγκτικών υπηρεσιών, συμπερασμάτων και προκύπτοντων αποτελεσμάτων, ενώ παράλληλα επί της εν λόγω έκθεσης βασίζεται οιαδήποτε διοικητική δικαστική

κρίση, καθώς επίσης και η εκάστοτε προκύπτουσα συμβιβαστική επίλυση των επιμέρους ενυπαρχουσών διαφορών.

Προκειμένου ένας φορολογικός έλεγχος να καταστεί επιτυχής, θα πρέπει να θεωρείται ότι συμβάλει τόσο στην ενίσχυση του επιπέδου των δημοσίων εσόδων, όσο και στην μεγέθυνση της οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας, καθώς επίσης και στην απονομή φορολογικής δικαιοσύνης μέσω της ανωτέρω αναφερομένης δίκαιης κατανομής των επιμέρους φορολογικών επιβαρύνσεων (International Chamber of Commerce, 1991).

1.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Βάσει των διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, η άσκηση του φορολογικού ελέγχου δύναται να διενεργηθεί είτε από τους επαγγελματικούς χώρους της φορολογικής διοίκησης είτε μέσω επιτόπιων ελέγχων.

Στην μεν πρώτη περίπτωση, η φορολογική διοίκηση λαμβάνει υπόψη της οιαδήποτε πληροφοριακά στοιχεία διαθέτει, όπως επί παραδείγματι οι ετήσιες δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις μίας νομικής οντότητας, οι δηλώσεις του συνόλου των φορολογικών αντικειμένων αυτής, καθώς επίσης και μία σειρά επιπρόσθετων πληροφοριακών στοιχείων τα οποία υποβάλλονται από την πλευρά του ελεγχόμενου νομικού προσώπου. Επιπροσθέτως, δύναται να ληφθεί υπόψη οιοδήποτε στοιχείο προέρχεται από τρίτα πρόσωπα και το οποίο αφορά το ελεγχόμενο νομικό ή φυσικό πρόσωπο το οποίο υπόκειται επί του φορολογικού ελέγχου (Παπάς, 1999).

Οι φορολογικοί έλεγχοι επιμερίζονται σε πλήρεις και μερικούς φορολογικούς ελέγχους. Αναλυτικότερα, στα πλαίσια των πλήρων φορολογικών ελέγχων, συμπεριλαμβάνεται το αντικείμενο του συνόλου των επιμέρους φορολογιών καθώς επίσης και οι αντίστοιχες εισφορές ή τα οριστικά τέλη τα οποία καλείται να καταβάλει στο Δημόσιο ο φορολογούμενος. Ο πλήρης έλεγχος θεωρείται και

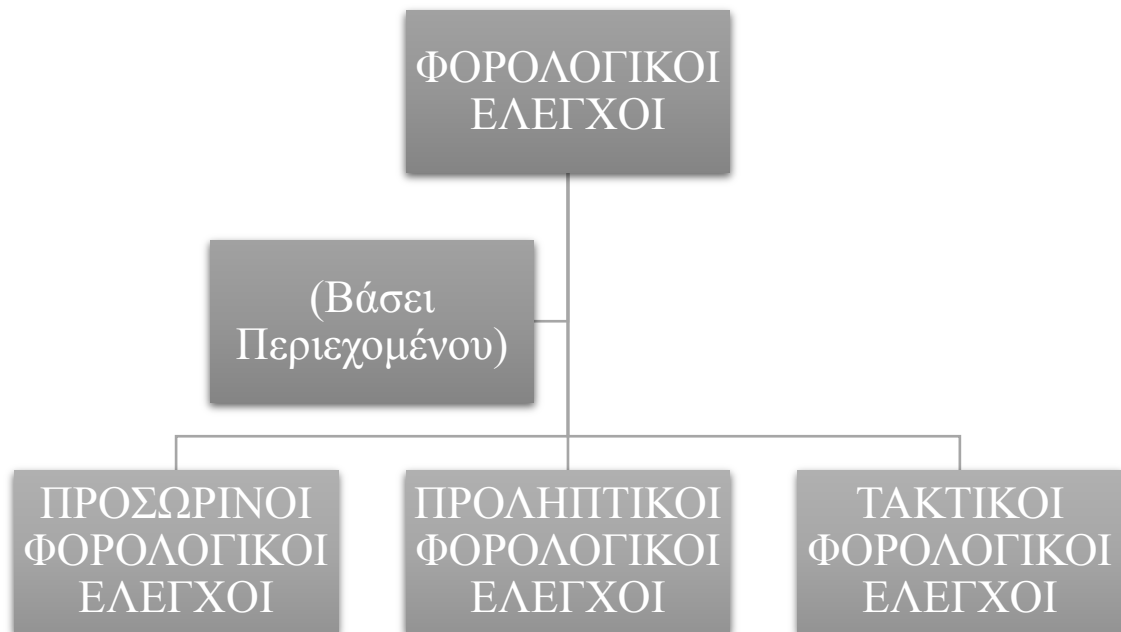
οριστικός. Από την άλλη πλευρά, στα πλαίσια της άσκησης μερικού φορολογικού ελέγχου δεν συνηθίζεται η συγκέντρωση του συνόλου των πληροφοριακών στοιχείων τα οποία υπάρχουν στα πλαίσια του πλήρους, ανωτέρω αναφερόμενου φορολογικού ελέγχου (Παπαδάτου, 2005).



Σχεδιάγραμμα 2. Κατηγοριοποίηση Φορολογικών Ελέγχων (Ιδίας Επεξεργασίας)

Ωστόσο, οι φορολογικοί έλεγχοι αναφορικά με το περιεχόμενό τους επιμερίζονται σε προσωρινούς φορολογικούς ελέγχους, σε προληπτικούς, καθώς επίσης και σε τακτικούς. Αναφορικά με τους προσωρινούς φορολογικούς ελέγχους, πραγματοποιούνται με σκοπό την διαπίστωση της εκπλήρωσης ή αθέτησης μίας σειράς φορολογικών υποχρεώσεων από την πλευρά του ελεγχόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου. Στα πλαίσια των προσωρινών φορολογικών ελέγχων επιδιώκεται τόσο ο προσδιορισμός όσο και ο καταλογισμός των προκύπτουσών διαφόρων επί των φόρων οι οποίοι έπρεπε να καταβληθούν από την πλευρά του φορολογούμενου

προσώπου, αλλά δεν καταβλήθηκαν. Έτσι, μέσω της άσκησης προσωρινών φορολογικών ελέγχων, το Δημόσιο επιδιώκει την άμεση είσπραξη φόρων. Στα πλαίσια του προληπτικού φορολογικού ελέγχου, αποσκοπείται ο εντοπισμός κρουσμάτων και φαινομένων φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Επιπροσθέτως, ο προληπτικός φορολογικός έλεγχος δύναται εμμέσως να προκαλέσει εκφοβισμό προς τους φορολογούμενους, οι οποίοι στην ιδέα και την πιθανότητα της άσκησής του, είναι δυνατόν να αποφεύγουν την εμπλοκή τους με φαινόμενα σχετικά με το οικονομικό έγκλημα. Τέλος, κατά την άσκηση του τακτικού φορολογικού ελέγχου, ο οποίος εναλλακτικά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως η πληρέστερη μορφή φορολογικού ελέγχου, επιδιώκεται ο έλεγχος του συνόλου των φορολογικών αντικειμένων, καθώς επίσης και των φορολογικών υποχρεώσεων μίας νομικής οντότητας, προκειμένου να προσδιοριστεί το φορολογητέο εισόδημα αυτής, μέσω αντίστοιχης υπάρχουσας τεκμηρίωσης, και το οποίο θα προκύψει τόσο από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία της, όσο και από λοιπά επιπρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία τα οποία θα βρεθούν στα χέρια των φορολογικών ελεγκτών (Καζαντζής, 2006; Παπαδάτου, 2005).



Σχεδιάγραμμα 3. Κατηγοριοποίηση Φορολογικών Ελέγχων Βάσει Περιεχομένου (Ιδίας Επεξεργασίας)

1.3 ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Πρωταγωνιστικό ρόλο κατά τη διάρκεια ενός φορολογικού ελέγχου διαδραματίζουν τα πρόσωπα τα οποία ασκούν τον εν λόγω έλεγχο. Πρόκειται για τους λεγόμενους ελεγκτές, κατά τη διάρκεια της ελεγκτικής διαδικασίας των οποίων θα πρέπει να τους δίνεται πλήρης πρωτοβουλία αναφορικά με τον τρόπο, καθώς επίσης και με την σειρά πραγματοποίησης των επιμέρους ελεγκτικών διαδικασιών οι οποίες πρόκειται να

εφαρμοστούν από την πλευρά τους. Οι φορολογικοί ελεγκτές, πέραν από την απόκτηση σχετικής εμπειρίας κατά την διάρκεια της άσκησης του ελεγκτικού έργου τους, η οποία αποκτάται κατά τη διάρκεια της θητείας τους ως βοηθών ενός ήδη έμπειρου φορολογικού ελεγκτή, ωστόσο θα πρέπει να διακατέχονται από μία σειρά επιμέρους προσόντων, τα οποία απαριθμούνται ως κάτωθι:

- Ανεξαρτησία επί της έκφρασης της προσωπικής τους πεποίθησης κατά την επιτέλεση του ελεγκτικού τους έργου
- Ακεραιότητα
- Αμεροληψία
- Ήθος
- Ορθολογική αντίληψη
- Αντικειμενική κρίση
- Εχεμύθεια
- Παρατηρητικότητα
- Διορατικότητα
- Διακριτικότητα
- Επαγγελματική επάρκεια
- Επαρκής επιμόρφωση επί χρηματοοικονομικών, οικονομικών και διοικητικών επιστημών
- Γνώσεις διοικητικής χρηματοοικονομικής λογιστικής επιστήμης
- Τυπικές γνώσεις επί νομικών επιστημών
- Πλήρης γνώση της εκάστοτε ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας

(Παπαδάτου, 2005).

Στην Ελλάδα υπάρχει μια συγκεκριμένη σειρά αρμοδίων για τις ελεγκτικές διαδικασίες αρχών οι οποίες είναι οι κάτωθι:

- Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ) και αρμόδια ελεγκτικά κέντρα
- Οικονομικοί επιθεωρητές οι οποίοι είναι στελέχη του Υπουργείου Οικονομικών και στα πλαίσια της ελεγκτικής τους αρμοδιότητας ασκούν τόσο τακτικούς όσο και έκτακτους ελέγχους
- Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ)
- Υπηρεσία Οικονομικής Αστυνομίας και Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος
- Ορκωτοί ελεγκτές – λογιστές
- Ειδικά ελεγκτικά συνεργεία

(Κάντζου και Χονδράκη, 2006; Λιόλιος, 2014).

1.4 Η ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Το πρώτο στάδιο της έναρξης ενός φορολογικού ελέγχου, πραγματοποιείται κατόπιν της έκδοσης της εντολής του ελέγχου. Εναλλακτικά, πρόκειται για εκείνο το στάδιο το οποίο αφορά την επιλογή των ελεγχόμενων υποθέσεων από την πλευρά των αρμοδίων ελεγκτικών αρχών. Οι εν λόγω αρχές επιλέγουν τις υποθέσεις επί των οποίων πρόκειται να ασκήσουν την ελεγκτική τους διαδικασία, υποστηριζόμενες σε μία σειρά κριτηρίων ανάλυσης κινδύνου, ή σε ορισμένες εξαιρέσεις, σε μία σειρά επιπρόσθετων κριτηρίων ο καθορισμός των οποίων διενεργείται μέσω του Γενικού Γραμματέα και δεν υπόκειται σε οιαδήποτε δημοσίευση (Πανταζόπουλος και Μπακάλης, 2018).

Στην περίπτωση κατά την οποία λαμβάνονται υπόψη αμιγώς κριτήρια ανάλυσης κινδύνου, αυτά αφορούν ενδεικτικά, την υπόσταση παραβάσεων των διατάξεων της εκάστοτε ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας, την έλλειψη υποβολής φορολογικών δηλώσεων οιοδήποτε φορολογικού αντικειμένου, τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος με τρόπο ο οποίος δεν ταυτίζεται με τον αντίστοιχο που αναφέρεται στις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις, την αξιοποίηση ισχυόντων αναπτυξιακών νόμων, την απώλεια βιβλίων και στοιχείων, καθώς επίσης και την

κατάσχεση αυτών, ή ακόμα και την ύπαρξη ενός μεγάλου επιπέδου πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ (Κάντζου και Χονδράκη, 2006).

Μόνο στην περίπτωση κατά την οποία πρόκειται να ασκηθεί πλήρης επιτόπιος φορολογικός έλεγχος, καθίσταται απαραίτητη η κοινοποίηση της σχετικής απόφασης και εντολής ελέγχου από την αρμόδια ελεγκτική αρχή προς τον φορολογούμενο. Σε περίπτωση κατά την οποία ο εν λόγω επιτόπιος έλεγχος δεν είναι πλήρης, δεν απαιτείται οιαδήποτε ενημέρωση του φορολογούμενου για την άσκησή του, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι είναι δυνατό ο έλεγχος να διενεργείται αιφνίδια. Ωστόσο, ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται το γεγονός του ότι προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία ενός φορολογικού ελέγχου, κρίνεται απαραίτητο ο φορολογικός ο ελεγκτής να έχει πρωτίστως επιδείξει στον φορολογούμενο τον οποίο πρόκειται να ελέγξει τόσο το δελτίο ταυτότητάς του όσο και την αντίστοιχη εντολή ελέγχου.

Εν συνεχεία, ακολουθεί το στάδιο της προετοιμασίας του φορολογικού ελέγχου. Κατόπιν της έκδοσης της ανωτέρω αναφερόμενης εντολής φορολογικού ελέγχου, η άσκηση της εν λόγω ελεγκτικής διαδικασίας πρόκειται να ξεκινήσει εντός σύντομου και εύλογου χρονικού διαστήματος. Προκειμένου να ξεκινήσει η ελεγκτική διαδικασία θα πρέπει να έχει διαμορφωθεί ο αντίστοιχος φάκελος ο οποίος κρίνεται απαραίτητο να περιλαμβάνει τα κάτωθι στοιχεία:

- Πληροφοριακά στοιχεία τα οποία έχουν αντληθεί από την Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων για τον φορολογούμενο
- Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος και οιαδήποτε αλλού φορολογικού αντικείμενου οι οποίες έχουν υποβληθεί από την πλευρά του φορολογούμενου, για όλες τις χρήσεις τις οποίες πρόκειται να ελεγχθούν
- Εκτυπωμένα θεωρημένα βιβλία και στοιχεία του φορολογούμενου
- Τυχούσες παραβάσεις στις οποίες έχει υποπέσει ο φορολογούμενος
- Τυχούσες κατασχέσεις οι οποίες έχουν διενεργηθεί επί των βιβλίων και στοιχείων του φορολογούμενου
- Τυχούσες ληφθείσες καταγγελίες εις βάρος του εν λόγω φορολογούμενου

(Πανταζόπουλος και Μπακάλης, 2018).

Η διαμόρφωση του ανωτέρω αναφερόμενου φακέλου διαδραματίζει υποβοηθητικό ρόλο στην διαμόρφωση μίας πρώτης εικόνας για τον φορολογούμενο ο οποίος πρόκειται να ελεγχθεί. Κατόπιν της συλλογής των ανωτέρω απαραίτητων πληροφοριακών στοιχείων από τα οποία πρέπει να απαρτίζεται ο εν λόγω φάκελος, ο ελεγκτής συντάσσει σχετική λίστα ερωτήσεων τις οποίες πρόκειται να υποβάλει προς τον φορολογούμενο κατά την πρώτη μέρα του φορολογικού ελέγχου.

Κατόπιν, ακολουθεί το στάδιο των ελεγκτικών επαληθεύσεων το οποίο αποτυπώνεται επί των διατάξεων της ΠΟΛ 1037/2005. Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, κατά τον έλεγχο εκκρεμών φορολογικών ετών, ενυπάρχουν αντίστοιχες ελεγκτικές επαληθεύσεις η διαπίστωση των οποίων καθίσταται υποχρεωτική. Οι εν λόγω επαληθεύσεις είναι δυνατό να ταυτίζονται με την επαλήθευση του ύψους του κύκλου εργασιών του ελεγχόμενου φορολογούμενου, καθώς επίσης και με την επαλήθευση του συνόλου των πραγματοποιούμενων από την πλευρά του αγορών. Επιπροσθέτως, δύνανται να ταυτίζονται και με την ύπαρξη μίας σειράς τυχουσών παραβάσεων επί των διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ) ή γεγονότων και ενεργειών τα οποία αποδεικνύουν τάσεις φοροδιαφυγής ή φοροαποφυγής από πλευράς του φορολογουμένου (E-Foroologia, 2005).

Πέραν τούτων, ωστόσο, πραγματοποιούνται και εξειδικευμένες ελεγκτικές επαληθεύσεις, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις συνοδεύονται από επιπρόσθετες ελεγκτικές επαληθεύσεις, εφόσον αυτό καθίσταται απαιτητό.

1.5 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ

Κατόπιν των ανωτέρω ακολουθούν τα αποτελέσματα του ασκούμενου φορολογικού ελέγχου, τα οποία γνωστοποιούνται εγγράφως στον φορολογούμενο ο οποίος ελέγχθηκε, συνοδευόμενα από τον προσωρινό διορθωτικό προσδιορισμό φόρου, σε περίπτωση κατά την οποία ενυπάρχει προκύπτουσα διαφορά μεταξύ της φορολογικής οφειλής του φορολογούμενου εν σχέσει με τα αντίστοιχα αποτελέσματα τα οποία έχουν εξαχθεί εκ των ήδη υποβληθεισών φορολογικών δηλώσεών του.

Κατόπιν, δίνεται το δικαίωμα στον φορολογούμενο να παραθέσει τις δικές του προσωπικές απόψεις επί του ανωτέρω αναφερόμενου προσωρινού διορθωτικού προσδιορισμού φόρου. Η εν λόγω παράθεση των απόψεών του είναι δυνατό να διενεργηθεί το πολύ εντός εικοσαήμερου από την ημερομηνία της παραλαβής της αντίστοιχης γνωστοποίησης. Κατόπιν της παράθεσης των απόψεων του φορολογούμενου ή κατόπιν της έλευσης της προθεσμίας του εικοσαήμερου δίχως την παράθεση των απόψεων αυτού, οι αρμόδιες φορολογικές αρχές έχουν το δικαίωμα να εκδώσουν οριστική πράξη διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου, η έκδοση της οποίας διενεργείται μέσα σε διάστημα ενός μηνός. Τόσο η οριστική πράξη διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου, όσο και η έκθεση ελέγχου γνωστοποιούνται στον φορολογούμενο ο οποίος ελέγχθηκε (Πανταζόπουλος και Μπακάλης, 2018).

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί το γεγονός του ότι οι εκθέσεις ελέγχου αποτελούν τη βάση επί της οποίας εκδίδονται τα λεγόμενα φύλλα ελέγχου, καθώς επίσης και μία σειρά επιμέρους καταλογιστικών πράξεων. Αναλυτικότερα οι εκθέσεις ελέγχου θα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα κάτωθι στοιχεία:

- Γενικά στοιχεία του φορολογούμενου όπως επί παραδείγματι το ονοματεπώνυμο, η επωνυμία του, το είδος της δραστηριότητας του, η νομική μορφή σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι νομική οντότητα, ο αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού κλπ.
- Τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία
- Υπάρχοντα τηρούμενα στοιχεία βάσει των διατάξεων του κώδικα φορολογικής απεικόνισης συναλλαγών

- Εξαγόμενα αποτελέσματα από τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία
- Προκύπτουσες λογιστικές διαφορές
- Διαπιστώσεις ανεπάρκειας ή ανακρίβειας των βιβλίων
- Ελεγκτικές παρατηρήσεις
- Εξωλογιστικός προσδιορισμός φορολογητέου εισοδήματος
- Θέματα διανομής καθαρών κερδών
- Συνυποβολή επιπρόσθετων στοιχείων, όπως επί παραδείγματι του καταστατικού της εταιρείας

(Πανταζόπουλος και Μπακάλης, 2018).

1.6 ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΔΙΚΟΦΑΝΕΙΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Σε περίπτωση κατά την οποία υπάρχει αμφισβήτηση επί των πράξεων οι οποίες εκδόθηκαν από την αρμόδια φορολογική αρχή, εις βάρος του φορολογούμενου ο οποίος ελέγχθηκε, και η ημερομηνία έκδοσης των οποίων είναι μεταγενέστερη από την 1/1/14 και οι όποιες πράξεις υπάγονται επί των διατάξεων του κώδικα φορολογικής διαδικασίας, τότε ο φορολογούμενος πριν το στάδιο της προσφυγής του στην διοικητική δικαιοσύνη είναι υποχρεωμένος να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή ενώπιον της διεύθυνσης επίλυσης διαφορών η οποία υπάγεται επί της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων. Η εν λόγω ενδικοφανής προσφυγή διενεργείται μέσω αιτήματος επανεξέτασης επί του πλαισίου της διοικητικής διαδικασίας. Απώτερος σκοπός της ανωτέρω αναφερομένης Διεύθυνσης είναι η επίλυση διαφορών μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα το οποίο έπεται της άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής από την πλευρά του φορολογούμενου προσώπου. Ο λόγος της ανωτέρω αναφερόμενης χρονικής συντομίας έγκειται στο γεγονός της όσο το δυνατόν ταχύτερης είσπραξης εσόδων από την πλευρά του ελληνικού Δημοσίου. Επιπροσθέτως, επιδιώκεται και η αποφόρτιση των διοικητικών δικαστηρίων από μία σειρά υποθέσεων οι οποίες δύνανται να επιλυθούν από την φορολογική διοίκηση (Κυβέλος, 2013).

Βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας του κώδικα φορολογικής διαδικασίας, ένας φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να προσφύγει στα διοικητικά δικαστήρια μόνο στην περίπτωση κατά την οποία αμφισβητείται από πλευράς του η πράξη η οποία εκδόθηκε μέσω της ενδικοφανούς προσφυγής την οποία άσκησε πρωτίστως.

Η κατάθεση της ενδικοφανούς προσφυγής ενός φορολογούμενου διενεργείται στην αρμόδια φορολογική αρχή από την οποία εκδόθηκε η ανωτέρω αναφερόμενη πράξη, ενώ επ' αυτής αναφέρονται τα πλήρη στοιχεία του υπόχρεου, καθώς επίσης και τα στοιχεία τα οποία αναφέρονται στην εν λόγω πράξη.

Εν συνεχεία, η αρμόδια φορολογική αρχή προχωρεί στην αποστολή της ενδικοφανούς προσφυγής μέσα σε ένα διάστημα μίας εβδομάδας από την ημερομηνία της άσκησης της από την πλευρά του φορολογούμενου, προς την διεύθυνση επίλυσης διαφορών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων προκειμένου να διατυπώσει την δική της απόφαση. Εν συνεχεία η διεύθυνση επίλυσης διαφορών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων μέσα σε διάστημα το οποίο δεν δύναται να ξεπεράσει τους δύο ημερολογιακούς μήνες, προχωράει στην έκδοση της απόφασής της, η οποία κοινοποιείται προς τον φορολογούμενο (Κυβέλος, 2013).

Επιπροσθέτως, προτού εκδοθεί η οριστική απόφαση, είναι δυνατό ο φορολογούμενος να κληθεί σε ακρόαση. Σε κάθε περίπτωση ωστόσο, η εκδοθείσα απόφαση της διεύθυνσης επίλυσης διαφορών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων καθίσταται υποχρεωτικό να είναι πλήρως τεκμηριωμένη, ενώ θα πρέπει απαραίτητως να συμπεριλαμβάνει τόσο την φορολογική υποχρέωση του φορολογούμενου προσώπου, όσο και τον προκύπτοντα φόρο, καθώς επίσης και την καταληκτική ημερομηνία αποπληρωμής του (Κυβέλος, 2013).

Επί του ζητήματος των επιβληθεισών κυρώσεων αρμόδιες είναι οι διατάξεις του Ν. 2523/1997. Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις οι συγκεκριμένες κυρώσεις διακρίνονται σε:

- Διοικητικές κυρώσεις φορολογικού χαρακτήρα, οι οποίες σχετίζονται με την επιβολή πρόσθετων φόρων, καθώς επίσης και προσαυξήσεων ή προστίμων τα

οποία προκύπτουν από την κυρία φορολογική υποχρέωση του φορολογούμενου

- Διοικητικές κυρώσεις υπό τη στενή έννοια, οι οποίες περιλαμβάνουν μία σειρά διοικητικών μέτρων λόγω υπόστασης φορολογικών παραβάσεων
- Ποινικές κυρώσεις φορολογικού χαρακτήρα, οι οποίες επιβάλλονται σε περιπτώσεις ιδιαίτερα σημαντικών φορολογικών παραβάσεων, καθώς επίσης και σε περιπτώσεις φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής

(Υπουργείο Οικονομικών, 2011; Παπαδάτου, 2005).

Επιπροσθέτως, στα πλαίσια των νομοθετικών διατάξεων του Ν. 4174/2013 ορίζεται η επιβολή επιβαρυντικών τόκων και προστίμων σε περίπτωση κατά την οποία οιοσδήποτε φόρος δεν πληρωθεί πριν την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας καταβολής του, σε περιπτώσεις οι οποίες αφορούν ανακριβείς δηλώσεις ή μη υποβληθείσες δηλώσεις οιοσδήποτε φορολογικού αντικειμένου, καθώς επίσης και σε περιπτώσεις φορολογικών παραβάσεων. Ωστόσο, επί περιπτώσεων κρουσμάτων φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, οι φορολογικές διατάξεις που ορίζουν την επιβολή προστίμων καθώς επίσης και μία σειρά ποινικών κυρώσεων, ενώ η αντίστοιχη υποχρεωτικός ακολουθείσα ποινική διαδικασία περιγράφεται πλήρως επ' αυτών (Tax Heaven, 2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

2.1 ΣΥΝΤΟΜΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Κατά τη διάρκεια της μελέτης του, ο Duke (1966) έδωσε έμφαση σε τρεις επιμέρους μεθόδους έμμεσων τεχνικών ελέγχου. Οι τρεις εν λόγω μέθοδοι είναι οι κάτωθι:

- Μέθοδος Καθαρής θέσης
- Μέθοδος δαπανών
- Μέθοδος τραπεζικών καταθέσεων

Το σύνολο των ανωτέρω τριών αναφερόμενων ελεγκτικών μεθόδων, δύναται να οδηγήσει σε αποδεικτικά στοιχεία ακούσιας ή εκούσιας απόκρυψης φορολογητέας ύλης.

Μάλιστα, κάθε μία εκ των ανωτέρω αναφερόμενων τριών ελεγκτικών μεθόδων, δύναται να χρησιμοποιηθεί ανεξαρτήτως της διενέργειας οιασδήποτε ελεγκτικής διαδικασίας η οποία σχετίζεται με τα βιβλία και στοιχεία της εκάστοτε νομικής οντότητας ή οιουδήποτε φυσικού προσώπου το οποίο ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα.

Κάθε μία εκ των ανωτέρω τριών ελεγκτικών μεθόδων, αποσκοπεί στην πραγματοποίηση συγκεκριμένων μεταρρυθμιστικών κινήσεων επί των οικονομικών καταστάσεων του εκάστοτε ελεγχόμενου φορολογούμενου φυσικού και νομικού προσώπου, οι οποίες οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το τελικό φορολογηθέν εισόδημά του θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερο από αυτό το οποίο εν τέλει δηλώθηκε.

Αναφορικά με το ποια εκ των τριών ανωτέρω ελεγκτικών μεθόδων πρόκειται να χρησιμοποιηθεί, αυτό εξαρτάται αποκλειστικά από την διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε ελεγκτή.

Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός του ότι η επιλογή μίας εκ των ανωτέρω αναφερόμενων ελεγκτικών μεθόδων δεν αναιρεί την ταυτόχρονη επιλογή

και μίας άλλης ή ακόμα και του συνόλου αυτών, στα πλαίσια της διενεργηθείσας ελεγκτικής διαδικασίας.

Οι Taylor & Schneider (1993) επικεντρώθηκαν στην ανάλυση των επιμέρους παραχουσών ελεγκτικών τεχνικών, οι οποίες δύνανται να χρησιμοποιηθούν ως ελεγκτικά εργαλεία από τις εκάστοτε αρμόδιες ελεγκτικές αρχές. Πρόκειται για μία σειρά ελεγκτικών μεθόδων οι οποίες αποσκοπούν στην διευκόλυνση των αρμοδίων ελληνικών αρχών αναφορικά με τον εντοπισμό της αποκρύπτουσας φορολογικής ύλης. Οι ίδιοι, στα πλαίσια της διεξαγόμενης μελέτης τους, διέκριναν της ελεγκτικές τεχνικές τις οποίες επέλεξαν να αναλύσουν, σε άμεσες και έμμεσες.

Αναλυτικότερα, αναφορικά με την περίπτωση των έμμεσων ελεγκτικών τεχνικών, η εν λόγω μελέτη εμφανίζει μία σειρά επιμέρους μεταξύ τους διαφοροποιημένων ελεγκτικών μεθόδων, εκάστη εκ των οποίων διαθέτει αποκλειστικά εξατομικευμένα δυνατά σημεία, καθώς επίσης και μία σειρά περιορισμών.

Το γεγονός της επιλογής της μελέτης της ελεγκτικής μεθόδου από την πλευρά του εκάστοτε ελεγκτή, καθίσταται άρρηκτα συνυφασμένο με τα παρουσιαζόμενα πραγματικά περιστατικά, καθώς επίσης και το σύνολο των επιμέρους περιπτώσεων από τις οποίες απαρτίζεται η εκάστοτε υπόθεση ελέγχου. Επομένως, τίθεται στην διακριτική ευχέρεια των ελεγκτικών αρχών η επιλογή είτε της έμμεσης είτε της άμεσης φορολογικής μεθόδου, κατ' αναλογία με την εκάστοτε υπόθεση επί της οποίας πρόκειται να ασκήσουν τον φορολογικό έλεγχο.

Στο σημείο αυτό ωστόσο, οι ίδιοι οι μελετητές αναφέρουν ότι προτείνονται οι έμμεσες ελεγκτικές μέθοδοι σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ενυπάρχει υποψία εκούσιας απόκρυψης της φορολογητέας ύλης από την πλευρά του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου.

Οι Knight & Knight (1992) στα πλαίσια της μελέτης τους, διευκρίνισαν ότι ενυπάρχει διττή μέθοδος αποκάλυψης της φορολογικής ύλης η οποία έχει εκούσια ή ακούσια αποκρυφθεί από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές.

Αφενός, εντοπίζονται οι μέθοδοι οι οποίοι έγκεινται στην απλή άμεση απόδειξη της απόκρυψης της φορολογητέας ύλης από την πλευρά ενός φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου και αφετέρου εντοπίζονται οι περισσότερο πολύπλοκες και σύνθετες ελεγκτικές μέθοδοι, οι οποίοι εμβαθύνουν σε μεγαλύτερο βαθμό στην καθαρή θέση καθώς επίσης και στις τραπεζικές καταθέσεις του εν λόγω φορολογούμενου φυσικού και νομικού προσώπου, προκειμένου να διαπιστωθεί η οιαδήποτε αποκρυφθείσα φορολογική ύλη. Οι εν λόγω μέθοδοι έμμεσου ελέγχου πρόκειται να αναλυθούν διεξοδικότερα εν συνεχεία, καθώς αποτελούν τις δημοφιλέστερες ελεγκτικές μεθόδους της χώρας μας.

Ωστόσο, ανεξάρτητα από την ελεγκτική μέθοδο η οποία θα ακολουθηθεί από την εκάστοτε αρμόδια ελεγκτική αρχή, εντοπίζονται δύο ενυπάρχουσες έννοιες οι οποίες καθίστανται όμοιες για το σύνολο των υπαρχουσών μεθόδων εντοπισμού της αποκρυφθείσας φορολογικής ύλης.

Πρώτον, δεν καθίσταται υποχρεωτική η ανάγκη υπόδειξης του συγκεκριμένου ποσού του φόρου ο οποίος εν τέλει δεν καταβλήθηκε στο Δημόσιο. Στο σημείο αυτό κρίνεται επαρκής η από την πλευρά της εκάστοτε αρμόδιας ελεγκτικής αρχής, απόδειξη της ύπαρξης ενός σεβαστού κονδυλίου το οποίο δεν έχει δηλωθεί νομίμως και ως εκ τούτου δεν έχει φορολογηθεί με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις.

Δεύτερον, η εκάστοτε αρμόδια φορολογική αρχή, έχει την διακριτική ευχέρεια να προβεί σε χρήση του συνόλου των νόμιμων αποδεικτικών στοιχείων τα οποία υπάρχουν στην διάθεσή της, προκειμένου εν τέλει να διαπιστώσει αν η εικόνα η οποία παρουσιάζεται μέσω των τηρουμένων βιβλίων και στοιχείων μίας νομικής οντότητας ή ενός φυσικού προσώπου το οποίο ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα ή είναι πλασματική.

Ο Wise (2000) έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις έμμεσες ελεγκτικές μεθόδους εντοπισμού αποκρυφθέντος φορολογητέου εισοδήματος. Επίσης, στα πλαίσια της μελέτης του έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στις μελέτες περίπτωσης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και του Καναδά. Πρόκειται για μελέτες περίπτωσης οι

οποίες καθίστανται άμεσα συνυφασμένες με κρούσματα οικονομικού εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής.

Επιπροσθέτως, στα πλαίσια της μελέτης του, αναφέρεται σε πέντε επιμέρους έμμεσες ελεγκτικές μεθόδους οι οποίες είναι οι κάτωθι:

- Ο έλεγχος της καθαρής θέσης
- Ο έλεγχος των δαπανών
- Ο έλεγχος των τραπεζικών καταθέσεων
- Η αρχή των αναλογιών
- Η συσχέτιση της καθαρής θέσης με την τιμή πώλησης και τον συνολικό κύκλο εργασιών

Στα πλαίσια της μελέτης του επιπροσθέτως, καταλήγει στο συμπέρασμα σύμφωνα με το οποίο προκειμένου να αποδειχθεί από τις εκάστοτε αρμόδιες ελεγκτικές αρχές ότι ενυπάρχει εκούσια απόκρυψη φορολογητέας ύλης από την πλευρά ενός φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, θα πρέπει πρωτίστως να διενεργηθεί ο προσδιορισμός του πραγματικού και σωστού ύψους του εμφανιζόμενου φορολογητέου εισοδήματος του εν λόγω φυσικού ή νομικού προσώπου, ο υπολογισμός του οποίου πρόκειται να γίνει κατόπιν της χρησιμοποίησης μίας ή και περισσότερων εκ των ανωτέρω πέντε αναφερόμενων ελεγκτικών μεθόδων.

Η επιλογή της βέλτιστης ελεγκτικής μεθόδου, βρίσκεται αποκλειστικά και μόνο στην διακριτική ευχέρεια της εκάστοτε αρμόδιας ελεγκτικής αρχής, και σε αντιστοιχία με τα επιμέρους εξατομικευμένα χαρακτηριστικά στοιχεία και τις ενυπάρχουσες ιδιαιτερότητες οι οποίες εμφανίζονται σε κάθε μία περίπτωση φορολογούμενου η οποία ελέγχεται.

Ο Makedonskiy (2005) στα πλαίσια της μελέτης του αναφέρει πως δεν είναι λίγες οι χώρες οι οποίες προτιμούν να προβαίνουν σε χρήση έμμεσων ελεγκτικών μεθόδων, προκειμένου να εντοπίσουν τις πραγματικές φορολογικές υποχρεώσεις των ελεγχόμενων φυσικών ή νομικών προσώπων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των εν λόγω χωρών είναι η Ρωσία, ενώ επιπρόσθετο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η χώρα μας, όπως άλλωστε θα περιγραφεί και εν συνεχεία.

Επιπροσθέτως, ο ίδιος στα πλαίσια της μελέτης του, ανέφερε ότι η φορολογική επιβάρυνση κρίνεται απαραίτητο να χαρακτηρίζεται από ισότιμη και δίκαιη κατανομή μεταξύ του συνόλου των επιμέρους φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων, η οποία μάλιστα θα πρέπει να διενεργείται με χαρακτηριστικό κριτήριο την φοροδοτική τους ικανότητα.

Ο ίδιος υποστηρίζει ότι πρόκειται για μία μέθοδο η οποία προάγει την δικαιοσύνη και την ισοτιμία της φορολογικής επιβάρυνσης μεταξύ των φορολογουμένων πολιτών ενός έθνους, και η οποία υπονομεύεται από κρούσματα οικονομικού εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της φοροαποφυγής και φοροδιαφυγής.

Μάλιστα, θεωρείται ότι τα εν λόγω κρούσματα οικονομικού εγκλήματος αποτελούν και τον βασικότερο λόγο στα πλαίσια του οποίου διενεργείται η εφαρμογή έμμεσων ελεγκτικών τεχνικών, στα πλαίσια των οποίων λαμβάνονται υπόψιν και τα εκάστοτε φορολογικά τεκμήρια, και οι οποίες ενέχουν ως απώτερο σκοπό τον ακριβή προσδιορισμό των πραγματικών φορολογικών υποχρεώσεων των ελεγχόμενων φυσικών και νομικών προσώπων, με χαρακτηριστικό κριτήριο τα επιμέρους στοιχεία από τα οποία χαρακτηρίζονται κατά την συντριπτική τους πλειοψηφία οι περιπτώσεις εκούσιας απόκρυψης της πραγματικής φορολογητέας ύλης.

Επιπροσθέτως, ο ίδιος προτείνει την παράλληλη με την άσκηση της ελεγκτικής διαδικασίας, ανάλυση βασικών δεικτών, όπως είναι επί παραδείγματι δεικτών σχετικών με φαινόμενα παραοικονομίας, δεικτών σχετικών με φαινόμενα οικονομικής διαφθοράς, καθώς επίσης και δεικτών σχετικών με την συνέπεια των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

Πρόκειται για μία επιπρόσθετη ελεγκτική μέθοδο, η οποία βασίζεται έντονα στις εκάστοτε ενυπάρχουσες συνθήκες τόσο του κοινωνικού, όσο και του οικονομικού, καθώς επίσης και του πολιτιστικού περιβάλλοντος μίας χώρας.

Τέλος, ο ίδιος ο μελετητής τονίζει ότι η επιλογή διαφοροποιημένων μεταξύ τους έμμεσων ελεγκτικών μεθόδων, καθίσταται δυνατή να επιφέρει διαφοροποιημένες

εκτιμήσεις οι οποίες συνδέονται άρρηκτα με την αληθή φορολογική υποχρέωση του ελεγχόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου.

2.2 Ο ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕΣΩ ΕΜΜΕΣΩΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ

Αδιαμφισβήτητα, ο ρόλος τον οποίο ενέχουν οι εκάστοτε διενεργηθέντες φορολογικοί έλεγχοι, καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικός, λόγω του ότι μέσω αυτών προασπίζεται η ταύτιση των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων με τις εκάστοτε ισχύουσες φορολογικές νομοθετικές διατάξεις.

Επιπροσθέτως, η ιδέα καθώς επίσης και η υλοποίηση του φορολογικού ελέγχου, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων δύναται να λειτουργήσει ως ανασταλτικός παράγοντας πραγματοποίησης μίας σειράς επιμέρους ενεργειών οι οποίες καθίστανται άμεσα συνυφασμένες με το οικονομικό έγκλημα, συμπεριλαμβανομένης της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής.

Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός του ότι προκειμένου να ενέχει τα επιθυμητά αποτελέσματα ο εκάστοτε διενεργηθείς φορολογικός έλεγχος, καθίσταται απαραίτητο να εξάγονται δι' αυτού ακριβή συμπεράσματα αναφορικά με το ύψος του εισοδήματος το οποίο θα έπρεπε να είχε δηλωθεί και ως εκ τούτου να είχε φορολογηθεί, από την πλευρά του εκάστοτε φορολογούμενου φυσικού και νομικού προσώπου. Ομοίως, ίδια ακρίβεια κρίνεται απαραίτητο να ενυπάρχει και σε περιπτώσεις ελέγχου της ταύτισης του εκάστοτε φορολογούμενου προσώπου με τις φορολογικές υποχρεώσεις αυτού, οι οποίες απορρέουν από την εκάστοτε ισχύουσα φορολογική νομοθεσία (OECD, 2006).

Ωστόσο, ενυπάρχουν συγκεκριμένες κατηγορίες φυσικών και νομικών προσώπων οι οποίες επιδίδονται στην απόκρυψη φορολογητέας ύλης με εξαιρετικά μεγάλη ευκολία, και με απώτερο σκοπό την συρρίκνωση του τελικώς δηλωθέντος εισοδήματος τους, το οποίο πρόκειται να υποστεί την νόμιμη φορολογική επιβάρυνση.

Για τις εν λόγω κατηγορίες φορολογουμένων, καθίσταται εξαιρετικά πολύπλοκη η διαδικασία άσκησης του απαιτούμενου φορολογικού ελέγχου, από την πλευρά των αρμοδίων φορολογικών και ελεγκτικών αρχών, προκειμένου δι' αυτού να αποφανθούν για το ύψος του εισοδήματος το οποίο θα έπρεπε τελικά να είχε δηλωθεί, αλλά αποκρύφτηκε σκοπίμως.

Στο σημείο αυτό, ένας επιπροσθέτως επιβαρυντικός παράγοντας στην επιτέλεση του ορθού ελεγκτικού έργου των εκάστοτε αρμόδιων ελεγκτικών αρχών, απαρτίζεται από την χαμηλή ποιότητα τήρησης και ενημέρωσης των βιβλίων και στοιχείων των νομικών προσώπων καθώς επίσης και των φυσικών προσώπων τα οποία ασκούν επαγγελματική δραστηριότητα. Προκειμένου να αντιπαρέλθουν το εν λόγω εμπόδιο, οι εκάστοτε αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, ενέχουν στη διάθεσή τους επιπρόσθετα υποβοηθητικά εργαλεία, μέσω της χρησιμοποίησης των οποίων επιτυγχάνεται ο έμμεσος υπολογισμός του ύψους του πραγματικού εισοδήματος το οποίο εν τέλει θα έπρεπε να είχε δηλωθεί από τα ελεγχόμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Το σύνολο των εν λόγω εργαλείων, συνθέτει και την έμμεση μέθοδο φορολογικού ελέγχου η οποία χρησιμοποιείται κάθε φορά, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία από τα οποία αποτελείται η εκάστοτε ελεγχόμενη περίπτωση (OECD, 2006).

Έτσι, οι εν λόγω έμμεσες ελεγκτικές τεχνικές, οι οποίες παρεμπιπτόντως καθίστανται παγκοσμίως αναγνωρισμένες, και οι οποίες υποβοηθούν την ελεγκτική διαδικασία των εκάστοτε αρμόδιων ελεγκτικών αρχών στην προσπάθειά τους να προσδιορίσουν το ύψος του φορολογητέου εισοδήματος το οποίο θα έπρεπε να είχε υποστεί φορολογική επιβάρυνση, οδηγούν στην επιτέλεση του σκοπού για τον οποίο δημιουργήθηκαν, μέσω της διαδικασίας της ανάλυσης μία σειράς επιμέρους οικονομικών και χρηματοοικονομικών στοιχείων τα οποία καθίστανται άρρηκτα συνδεδεμένα με το φορολογούμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο υπόκειται σε έλεγχο.

Επιπροσθέτως, μέσω της χρησιμοποίησης έμμεσων τεχνικών ελέγχου από την πλευρά των αρμοδίων ελεγκτικών αρχών, δεν λαμβάνονται υπόψιν μόνο τα

συμπεριλαμβανόμενα δεδομένα επί των βιβλίων και στοιχείων των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων τα οποία υπόκεινται σε έλεγχο, αλλά και μία σειρά επιπρόσθετων πληροφοριακών δεδομένων τα οποία βρίσκονται στην διάθεση των εν λόγω ελεγκτικών αρχών.

Στο σημείο αυτό, αξιολογείται ο προσδιορισμός των επιμέρους στόχων οι οποίοι επιδιώκονται κατόπιν της εφαρμογής των έμμεσων ελεγκτικών τεχνικών και οι οποίοι είναι η κάτωθι:

- Η φορολογική επιβάρυνση φυσικών προσώπων τα οποία ενέχουν περιουσιακά στοιχεία υψηλής αξίας και για τα οποία δεν φορολογούνται με βάση τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες φορολογικές διατάξεις
- Ο εκσυγχρονισμός των ελεγκτικών αρχών ο οποίος αποκαθίσταται δια της χρησιμοποίησης νέων και σύγχρονων ελεγκτικών τεχνικών οι οποίες επιφέρουν βέλτιστη αποτελεσματικότητα στην εκάστοτε διενεργηθείσα ελεγκτική διαδικασία.
- Ο εντοπισμός και ο προσδιορισμός (όχι απαραίτητα με ακρίβεια) του φορολογητέου εισοδήματος το οποίο θα έπρεπε αφενός να έχει δηλωθεί νομίμως και αφετέρου να είχε εξίσου νομίμως φορολογηθεί.
- Η προαγωγή και η προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και φορολογικής ισοτιμίας

(OECD, 2006).

2.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στο σημείο αυτό, εντοπίζονται πέντε επιμέρους κατηγορίες έμμεσων τεχνικών ελέγχου οι οποίες χρησιμοποιούνται σε παγκόσμια κλίμακα από τις εκάστοτε αρμόδιες ελεγκτικές αρχές και είναι οι κάτωθι:

Τεχνική της ανάλυσης της ρευστότητας του φορολογούμενου φυσικού και νομικού προσώπου

Πρόκειται για μία τεχνική έμμεσου ελέγχου στα πλαίσια της οποίας ενυπάρχει η επιμέρους ανάλυση των ταμειακών ροών του φορολογούμενου φυσικού και νομικού προσώπου, στα πλαίσια της οποίας διενεργείται συγκριτική διαδικασία του συνόλου των πραγματοποιηθεισών από πλευράς του δαπανών εν συγκρίσει με το σύνολο των δηλωθέντων ακαθαρίστων εσόδων κατά τη διάρκεια ενός φορολογικού έτους (Μελάς, 2015).

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης μεθόδου έμμεσου ελέγχου συνυπολογίζονται οι επιμέρους καθαρές διακυμάνσεις οι οποίες διαδραματίζονται επί της κατηγορίας των ακινήτων, κινητών, ρευστών και λοιπών περιουσιακών στοιχείων του εκάστοτε φορολογούμενου, καθώς επίσης και των στοιχείων τα οποία συνθέτουν τις επιμέρους βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και δαπάνες αυτού.

Το θετικό αποτέλεσμα το οποίο προκύπτει από την διαφορά μεταξύ των εσόδων και των εξόδων, υποδεικνύει το εισόδημα το οποίο σκοπίμως ή εκ παραδρομής αποκρύφτηκε από τις δημόσιες αρχές και ως εκ τούτου δεν υπέστη την νομίμως προβλεπόμενη φορολογική επιβάρυνση (Tax Heaven, 2013).

Η τεχνική του ύψους των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά

Πρόκειται για μία τεχνική έμμεσου ελέγχου στα πλαίσια της οποίας υπολογίζεται το εισόδημα το οποίο σκοπίμως ή εκ παραδρομής δεν δηλώθηκε στις δημόσιες αρχές και ως εκ τούτου δεν υπέστη την νομίμως προβλεπόμενη φορολογική επιβάρυνση, μέσω μίας διαδικασίας ελέγχου των επιμέρους κινήσεων των διαθέσιμων περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων τα οποία υπόκεινται σε φορολογικό έλεγχο.

Τεχνική της αρχής των αναλογιών

Πρόκειται για μία μέθοδο έμμεσου ελέγχου στα πλαίσια της οποίας πραγματοποιείται η αναμόρφωση του εισοδήματος ενός φυσικού ή νομικού προσώπου, μέσω της χρησιμοποίησης ειδικών δεικτών, οι οποίοι υποβοηθούν στην εν γένει διαδικασία του προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος το οποίο σκοπίμως ή εκ παραδρομής δεν δηλώθηκε στις δημόσιες αρχές και ως εκ τούτου δεν υπέστη την νομίμως προβλεπόμενη φορολογική επιβάρυνση με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Οι εν λόγω δείκτες, βασίζονται σε δεδομένα τα οποία λαμβάνονται από τον μέσο όρο όμοιων επιχειρηματικών οντοτήτων, με την επιχειρηματική οντότητα η οποία υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο.

Πρόκειται για μία τεχνική έμμεσου φορολογικού ελέγχου, στα πλαίσια της οποίας απώτερος σκοπός τίθεται η κάλυψη των ενυπαρχόντων κενών, επί των λοιπών έμμεσων και άμεσων ελεγκτικών μεθόδων (Tax Heaven, 2013).

Τεχνική της σχέσης της τιμής πώλησης προς το συνολικό κύκλο εργασιών

Πρόκειται για μία τεχνική έμμεσου ελέγχου στα πλαίσια της οποίας καθορίζονται τα ακαθάριστα έσοδα τα οποία έχουν συγκεντρωθεί στα πλαίσια ενός φορολογικού έτους, το οποίο είναι και αυτό το οποίο υπόκειται στον φορολογικό έλεγχο.

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης τεχνικής μάλιστα, ενδέχεται να υπάρξει ο προσδιορισμός των ακαθαρίστων εισπράξεων του φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο υπόκειται σε έλεγχο, κατόπιν της επαλήθευσης του γινομένου το οποίο προκύπτει από την τιμολόγηση των πωλήσεων και από το πλήθος αυτών (Μελάς, 2015).

Τεχνική της καθαρής θέσης

Πρόκειται για μία τεχνική η οποία χρησιμοποιείται στα πλαίσια της έμμεσης ελεγκτικής φορολογικής διαδικασίας, μέσω της οποίας επιδιώκεται ο εντοπισμός της φορολογητέας ύλης η οποία σκοπίμως ή εκ παραδρομής δεν δηλώθηκε στις δημόσιες αρχές και ως εκ τούτου δεν υπέστη την νόμιμη φορολογική επιβάρυνση, μέσω της μεταβολής της καθαρής θέσης του φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο υπόκειται στον εκάστοτε φορολογικό έλεγχο. Για τον εντοπισμό της εν λόγω διαφοράς της καθαρής θέσης, λαμβάνονται υπόψιν τόσο τα στοιχεία του ενεργητικού όσο και τα στοιχεία του παθητικού του ελεγχόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, ενώ η ενυπάρχουσα διαφορά τους οδηγεί στον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης η οποία αποκρύφτηκε.

Πρόκειται για μία σειρά ελεγκτικών μεθόδων έμμεσης μορφής οι οποίες ενυπάρχουν και στα πλαίσια της ισχύουσας ελληνικής νομοθεσίας, και πιο συγκεκριμένα επί των νομοθετικών διατάξεων τόσο του Ν.2238/1994 όσο και του Ν.4174/2013. Διαπιστώνεται επομένως πως οι εν λόγω έμμεσες τεχνικές ελέγχου συμπεριλαμβάνονταν τόσο στον πρώην ισχύοντα κώδικα φορολογίας εισοδήματος όσο και στο νέο κώδικα φορολογίας εισοδήματος ο οποίος ψηφίστηκε και θεσπίστηκε σε αντικατάσταση του προηγούμενου (Μελάς, 2015).

2.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΕΜΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στην πλειοψηφία των κρατών, η επιλογή της βέλτιστης μεθόδου έμμεσου φορολογικού ελέγχου, τίθεται στα επιμέρους δικαιώματα και την εκάστοτε διακριτική ευχέρεια των αρμοδίων φορολογικών αρχών, υπό την μοναδική προϋπόθεση της διατήρησης και της μη απόκλισης από τις εκάστοτε ισχύουσες φορολογικές νομοθετικές διατάξεις. Επιπροσθέτως, οι φορολογικές αρχές καλούνται να επιλέξουν εκείνη την τεχνική έμμεσου ελέγχου μέσω της οποίας θεωρούν ότι πρόκειται να υπολογιστούν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια και ορθότητα τα ποσά των εισοδημάτων τα οποία δεν δηλώθηκαν στις φορολογικές αρχές από την πλευρά των

ελεγχόμενων φυσικών και νομικών προσώπων και ως εκ τούτου δεν φορολογήθηκαν. Άλλωστε, απώτερος σκοπός της εκάστοτε μορφής φορολογικού ελέγχου, είτε αυτός είναι άμεσος είτε έμμεσος, είτε προσωρινός είτε οριστικός, καθίσταται η προάσπιση και η διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου (OECD, 2006).

Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι στα πλαίσια της επιλογής της εκάστοτε κατά την κρίση της φορολογικής αρχής βέλτιστης έμμεσης τεχνικής ελέγχου, ο προσδιορισμός του εισοδήματος το οποίο δεν δηλώθηκε στο Δημόσιο και ως εκ τούτου δεν φορολογήθηκε, δεν επιδιώκεται η διατήρηση και η προάσπιση της φορολογικής δικαιοσύνης και ισοτιμίας.

Στο σημείο αυτό, άξιο αναφοράς κρίνεται το γεγονός σύμφωνα με το οποίο η χρησιμοποίηση έμμεσων φορολογικών ελεγκτικών τεχνικών, για λόγους υπολογισμού του ποσού του εισοδήματος το οποίο εκούσια ή ακούσια δεν δηλώθηκε από ένα φορολογούμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, θα πρέπει να διενεργείται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η εκάστοτε αρμόδια ελεγκτική αρχή κρίνει ότι τα δηλωθέντα στοιχεία επί των εκάστοτε υποβληθεισών δηλώσεων εισοδήματος ή δηλώσεων οιοδήποτε επιπρόσθετου φορολογικού αντικειμένου, είναι αναληθή (Biber, 2010; OECD, 2006).

Τέτοιου είδους συμπεράσματα πρόκειται να εξαχθούν από την πλευρά των φορολογικών αρχών σε περίπτωση κατά την οποία εντοπίζονται ποσά καταθέσεων τα οποία δεν ταυτίζονται με το περιεχόμενο των δηλώσεων εισοδήματος, ή σε περίπτωση πραγματοποίησης αρκετά συχνών καταθέσεων μετρητών από την πλευρά ενός φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, ή ακόμα και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες σημειώνεται μία ανεξήγητη διόγκωση της καθαρής θέσης αυτών, και η οποία δεν δύναται να αιτιολογηθεί μέσω των στοιχείων τα οποία δηλώνονται στις αντίστοιχες δηλώσεις εισοδήματος (Biber, 2010).

Επιπροσθέτως, ύποπτα για απόκρυψη φορολογητέας ύλης κρίνονται ζητήματα τα οποία αφορούν απώλεια βιβλίων ή στοιχείων, καθώς επίσης και ο γενικότερος τρόπος διαβίωσης ο οποίος δεν ανταποκρίνεται στα δηλωθέντα οικονομικά στοιχεία επί των αντίστοιχων δηλώσεων εισοδήματος.

Το ποια εκ των ανωτέρω πέντε επιμέρους τεχνικών έμμεσου φορολογικού ελέγχου κρίνεται η πλέον αρμόδια και κατάλληλη προκειμένου να χρησιμοποιηθεί σε μία συγκεκριμένη περίπτωση φορολογικού ελέγχου, αυτό εξαρτάται από τα επιμέρους χαρακτηριστικά στοιχεία από τα οποία απαρτίζεται η εν λόγω φορολογική υπόθεση.

Αδιαμφισβήτητα, εκάστη εκ των πέντε προαναφερόμενων μεθόδων και τεχνικών έμμεσου ελέγχου, χαρακτηρίζεται, όπως προαναφέρθηκε, από τα δικά της δυνατά και αδύνατα σημεία. Στο σημείο αυτό, αφήνεται στην διακριτική ευχέρεια του φορολογικού ελεγκτή να κρίνει ποια εκ των ανωτέρω αναφερόμενων μεθόδων ή ποιος συνδυασμός αυτών, πρόκειται να οδηγήσει στον αντικειμενικότερο και δικαιότερο τόσο για το Δημόσιο όσο και για το φορολογούμενο πρόσωπο, προσδιορισμό του αληθούς φορολογητέου εισοδήματος (Biber, 2010).

Ως αποτελεσματικότερος παράγοντας για την βέλτιστη επιλογή της καταλληλότερης έμμεσης τεχνικής ελέγχου, κρίνεται το είδος και η φύση των επιμέρους πληροφοριακών στοιχείων τα οποία υπάρχουν και τίθενται υπόψιν των ελεγκτικών αρχών. Γενικότερα, οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου, προτιμώνται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες καθίσταται απαραίτητη η πραγματοποίηση επιμέρους αναλύσεων επί των περιουσιακών στοιχείων καθώς επίσης και επί των διενεργηθεισών προσωπικών και επαγγελματικών δαπανών των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων.

Τέλος, ένα επιπρόσθετο κριτήριο το οποίο θεωρείται πως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από την πλευρά των ελεγκτικών αρχών για την βέλτιστη επιλογή της καταλληλότερης μεθόδου έμμεσης τεχνικής ελέγχου, είναι ο βαθμός σταθερότητας ο οποίος εμφανίζεται τόσο στα στοιχεία του ενεργητικού όσο και στα στοιχεία του παθητικού του ελεγχόμενου φυσικού και νομικού προσώπου (Biber, 2010).

Άλλωστε επί των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού στηρίζονται δύο εκ των δημοφιλέστερων, ειδικότερα στην περίπτωση της χώρας μας όπως θα δούμε κατωτέρω, μεθόδων και τεχνικών έμμεσου φορολογικού ελέγχου, οι οποίες είναι αφενός η ανάλυση της καθαρής θέσης και αφετέρου η ανάλυση της ρευστότητας του φορολογούμενου από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές. Όπως προαναφέρθηκε, μέσω της αυξομείωσης των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, είναι δυνατό να

διαφανεί το εισόδημα το οποίο αποκρύφτηκε από το φορολογούμενο πρόσωπο (OECD, 2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

3.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Στο σημείο αυτό παρουσιάζεται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο επί των έμμεσων τεχνικών ελέγχου το οποίο υφίσταται στην περίπτωση της χώρας μας και το οποίο απαρτίζεται από τις κάτωθι επιμέρους νομοθετικές διατάξεις:

N. 2238/1994

Οι πρώτες νομοθετικές διατάξεις οι οποίες έφεραν στο προσκήνιο της ελληνικής ελεγκτικής πραγματικότητας ζητήματα τεχνικών έμμεσου φορολογικού ελέγχου είναι οι επί του άρθρου 67B του Ν.2238/1994 (πρώην κώδικα φορολογίας εισοδήματος) νομοθετικές διατάξεις στα πλαίσια των οποίων γινόταν μνεία για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης των φορολογουμένων κατόπιν της άσκησης ελέγχου.

Πιο συγκεκριμένα επί των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων γίνεται επ' ακριβώς μνεία στις εν λόγω πέντε επιμέρους έμμεσες τεχνικές ελέγχου ως εξής:

«1. Ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων με έλεγχο μπορεί να διενεργείται και με την εφαρμογή μιας ή περισσότερων από τις κατωτέρω τεχνικές ελέγχου:

α) της αρχής των αναλογιών (mark up method),

β) της ανάλυσης ρευστότητας του φορολογούμενου (source and application of funds method),

γ) της καθαρής θέσης του φορολογούμενου (net worth method),

δ) της σχέσης της τιμής πώλησης προς το συνολικό όγκο κύκλου εργασιών (unit and volume method) και

ε) το ύψος των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά (*bank deposits and cash expenditure method*).

Με τις ως άνω τεχνικές μπορούν να προσδιορίζονται τα φορολογητέα εισοδήματα των φορολογουμένων, τα ακαθάριστα έσοδα, οι εκροές και τα φορολογητέα κέρδη των επιτηδευματιών βάσει των γενικά παραδεκτών αρχών και τεχνικών της ελεγκτικής»

(E-Forologia, 2017).

Επιπροσθέτως, επί της δεύτερης και τρίτης παραγράφου του πρώην κώδικα φορολογίας εισοδήματος αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι:

«2. Τα προσδιοριζόμενα αποτελέσματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των τεχνικών ελέγχου της προηγούμενης παραγράφου, λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των λοιπών φορολογικών υποχρεώσεων

3. Εφόσον τα αποτελέσματα του φορολογικού ελέγχου έχουν εξαχθεί με την εφαρμογή έμμεσων τεχνικών της παραγράφου 1, και πριν την έκδοση φύλλων ή πράξεων καταλογισμού, ο Προϊστάμενος της ελεγκτικής μονάδας, καλεί τον υπόχρεο σε ακρόαση, ο οποίος δικαιούται σε ανταπόδειξη»

(E-Forologia, 2017).

Τέλος, επί των ίδιων νομοθετικών διατάξεων αναφέρεται ότι τα ανωτέρω αναφερόμενα ισχύουν για το σύνολο των ανέλεγκτων φορολογικών χρήσεων.

Κατόπιν της ψήφισης και της έναρξης ισχύος του νέου κώδικα φορολογίας εισοδήματος, δηλαδή των νομοθετικών διατάξεων του Ν.4172/2013, δεν παρελήφθη η σχετική μνεία επί των έμμεσων τεχνικών φορολογικού ελέγχου, η οποία μάλιστα διενεργείται συμπληρωματικά και επί των διατάξεων του Ν. 4174/2013.

N. 4172/2013

Η έναρξη ισχύος των νομοθετικών διατάξεων του εν λόγω νόμου θεσπίστηκε στις 1/1/2014. Επί των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων προβλέπεται η δυνατότητα του

υπολογισμού και εξαγωγής του τελικού αποτελέσματος επί του τελικού φορολογητέου εισοδήματος ενός φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα, βάσει οιαδήποτε αποδεικτικού στοιχείου επιπρόσθετου των βιβλίων και στοιχείων τα οποία τηρούνται κατ' ακολουθία των διατάξεων του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών και των νυν Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, καθώς επίσης και δια οιαδήποτε μεθόδου και τεχνικής έμμεσου ελέγχου (Tax Heaven, 2013).

N. 4174/2013

Επί των νομοθετικών διατάξεων του πιο πρόσφατου κώδικα φορολογίας εισοδήματος εξακολουθεί να γίνεται μνεία για ζητήματα προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος των φυσικών και νομικών προσώπων μέσω χρησιμοποίησης έμμεσων τεχνικών ελέγχου και επιπρόσθετων αποδεικτικών στοιχείων πέραν των τηρούμενων βιβλίων και στοιχείων (Tax Heaven, 2013).

Ωστόσο, ακριβέστερες οδηγίες και αναλυτικότερα επί του εν λόγω ζητήματος δεδομένα δίνονται από μία σειρά εκδοθεισών ΠΟΛ. οι οποίες είναι οι εξής:

ΠΟΛ. 1171/2013

Στα πλαίσια της εν λόγω εγκυκλίου γίνεται μνεία επί ζητημάτων αναφορικών με τα εκάστοτε επιμέρους αποδεικτικά στοιχεία τα οποία πρέπει να προσκομιστούν από την πλευρά των προσώπων τα οποία υπόκεινται στον φορολογικό έλεγχο. Οι εν λόγω νομοθετικές διατάξεις αφορούν περιπτώσεις ελεγχόμενων φυσικών προσώπων, επομένως δεν ισχύουν για περιπτώσεις νομικών οντοτήτων.

Επί της εν λόγω απόφασης χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι:

«Σκοπός είναι να προσδιοριστεί με αντικειμενικό τρόπο το πραγματικό εισόδημα του φορολογούμενου το οποίο είτε έχει αναλωθεί σε αγορές και δαπάνες ή έχει χρησιμοποιηθεί προκειμένου να προσανζηθεί η περιουσιακή του κατάσταση»

(Tax Heaven, 2013).

Ενώ για περιπτώσεις κατά τις οποίες παρουσιάζεται άρνηση επίδειξης των απαραίτητων για την ορθή και πλήρη άσκηση του ελέγχου στοιχείων, ορίζεται ότι:

«... σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 6 του άρθρου 66 του ΚΦΕ, όσοι αρνούνται ή παραλείπουν αναιτιολογήτως να δώσουν πληροφορίες για την εξακρίβωση του εισοδήματος και να διευκολύνουν το ελεγκτικό έργο του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, υπόκεινται στο πρόστιμο που ορίζεται από το άρθρο 4 παράγρ.2 του Ν.2523/1997 (όπως προστέθηκε με το άρθρο 26 παρ. 3 του Ν 3943/2011 (ΦΕΚ. Α' 66/31.3.2011): «Στους υπόχρεους που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται από τις διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 66 του ΚΦΕ, επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών διοικητικό πρόστιμο από χίλια (1.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης και την ενδεχόμενη υποτροπή»

(Tax Heaven, 2013).

Στα πλαίσια των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων κατόπιν της απαιτούμενης επίδειξης του συνόλου των ζητούμενων για την ορθή και πλήρη άσκηση του φορολογικού έμμεσου ελέγχου στοιχεία, από την πλευρά των φυσικών προσώπων που υπόκεινται στην εν λόγω ελεγκτική διαδικασία, ζητείται από την πλευρά της ελεγκτικής αρχής μία σειρά επιπρόσθετων ενεργειών οι οποίες πρέπει να ολοκληρωθούν από την πλευρά των ελεγχόμενων και οι οποίες είναι οι κάτωθι:

- Καταγραφή των ακίνητων και κινητών περιουσιακών στοιχείων
- Απάντηση σε ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο το οποίο απαρτίζεται από ερωτήματα σχετικά με τον ακολουθούμενο τρόπο διαβίωσης
- Απάντηση σε ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο το οποίο απαρτίζεται από ερωτήματα σχετικά με τις ενυπάρχουσες υποχρεώσεις του φορολογουμένου και της οικογένειας αυτού
- Απάντηση σε ειδικά διαμορφωμένο ερωτηματολόγιο το οποίο απαρτίζεται από ερωτήματα σχετικά με τις ενυπάρχουσες οικονομικές απαιτήσεις του φορολογουμένου και της οικογένειας αυτού

Τα ανωτέρω αναφερόμενα έντυπα τα οποία καλείται να συμπληρώσει ο ελεγχόμενος, αποστέλλονται σε αυτόν δια της εκάστοτε αρμόδιας ελεγκτικής αρχής μέσω ειδικής σχετικής επιστολής.

A.Y.O ΔΕΣ Α 1077357 ΕΞ 2013 /10-5-2013

Στα πλαίσια των διατάξεων της εν λόγω απόφασης και αναφορικά με τον σκοπό σύνταξης αυτής, ορίζεται ρητά ότι:

«Ορίζουμε το περιεχόμενο και τον τρόπο εφαρμογής των διεθνώς αναγνωρισμένων έμμεσων τεχνικών ελέγχου και συγκεκριμένα:

- της ανάλυσης ρευστότητας (*source and application of funds method*),
- της καθαρής θέσης (*net worth method*) και
- των τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά (*bank deposits and cash expenditure method*)

Οι ανωτέρω τεχνικές εφαρμόζονται στη διαδικασία του τακτικού ελέγχου για τον προσδιορισμό του πραγματικού φορολογητέου εισοδήματος στις περιπτώσεις που α) υφίσταται αδικαιολόγητος πλουτισμός (περιουσιακά στοιχεία), β) πραγματοποιούνται δαπάνες οι οποίες δεν δικαιολογούνται από τα δηλωθέντα εισοδήματα του φορολογούμενου φυσικού προσώπου (ατομικά ή και οικογενειακά), γ) υπάρχουν βάσιμες υποψίες ή πληροφορίες ότι το πραγματικό εισόδημα είναι μεγαλύτερο από το δηλωθέν»

(Tax Heaven, 2014).

Εν συνεχεία, αφού αναλύεται εκάστη εκ των πέντε προαναφερόμενων έμμεσων τεχνικών ελέγχου, εν συνεχεία ακολουθεί σχετική μνεία αναφορικά με τις επιλεγόμενες προς έλεγχο υποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα ορίζεται ρητώς ότι:

«Οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου εφαρμόζονται επί υποθέσεων που επιλέγονται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για διενέργεια τακτικού ελέγχου»

Ενώ για ζητήματα αναφορικά με την προσκόμιση των απαραίτητων για την διεξαγωγή του ελέγχου στοιχείων ορίζεται χαρακτηριστικά ότι:

«Για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας η ελεγκτική υπηρεσία, με την κοινοποίηση της εντολής ελέγχου, ζητεί από τον φορολογούμενο και ο τελευταίος υποχρεούται να παράσχει όποια στοιχεία κρίνονται από την ελεγκτική υπηρεσία απαραίτητα ως προς την περιουσιακή κατάσταση και τις συνθήκες διαβίωσης του φορολογουμένου, της συζύγου και των προστατευόμενων μελών αυτών κατά τις ελεγχόμενες χρήσεις. Στα ανωτέρω στοιχεία μπορούν να συμπεριλαμβάνονται στοιχεία για ακίνητα (οικόπεδα, αγροτεμάχια, κτίσματα κάθε μορφής), για κινητά μέσα (οχήματα κάθε μορφής, πλωτά και εναέρια μέσα), για επενδύσεις/συμμετοχές κάθε μορφής, για καταθέσεις κάθε μορφής στην Ελλάδα και το εξωτερικό, για διαθέσιμα μετρητά, για έργα τέχνης, συλλογές και λοιπά τιμαλφή και για απαιτήσεις από τρίτους. Ειδικά ως προς τα περιουσιακά στοιχεία των κατηγοριών έργων τέχνης, συλλογών και λοιπών τιμαλφών μπορεί να απαιτηθεί η παροχή στοιχείων μόνο εφόσον η αξία εκάστου υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5000) ευρώ.

Το βάρος της απόδειξης για τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία φέρει ο φορολογούμενος, το ύψος δε των δηλούμενων καταθέσεων και μετρητών κατά την έναρξη της πρώτης ελεγχόμενης χρήσης, προκειμένου να γίνει δεκτό, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το πραγματικό διαθέσιμο κεφάλαιο προηγούμενων ετών, όπως αυτό προσδιορίζεται με τις υποβληθείσες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος»

(Tax Heaven, 2014).

Αναφορικά με την επιλογή της βέλτιστης ανά περίπτωση έμμεσης τεχνικής ελέγχου αναφέρεται ρητά ότι:

«Στην υπό έλεγχο υπόθεση, εφόσον συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περιπτώσεις του άρθρου 3, εφαρμόζονται οι τεχνικές ελέγχου που ορίζονται με την παρούσα απόφαση και επιλέγεται η τεχνική ελέγχου που κρίνεται προσφορότερη για το δημόσιο συμφέρον.

Όταν ελέγχεται δήλωση φορολογίας εισοδήματος στην οποία και οι δύο σύζυγοι τυγχάνει να είναι υποκείμενοι στις διατάξεις του Κ.Φ.Α.Σ., μπορεί να επιλέγεται για τον κάθε ελεγχόμενο διαφορετική τεχνική ελέγχου. Για την εφαρμογή των τεχνικών στην περίπτωση αυτή οι κοινές δαπάνες μερίζονται κατ' αναλογία με τα δηλωθέντα εισοδήματα εκάστου.

Σε κάθε περίπτωση οι τεχνικές ελέγχου μπορεί να συνδυάζονται με τις λοιπές διατάξεις του ΚΦΕ»

(Tax Heaven, 2014).

Επί των νομοθετικών διατάξεων της παρούσας απόφασης γίνεται μνεία και στον ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η γενική γραμματεία δημοσίων εσόδων, επί του οποίου πρόκειται να αναφερθούμε αναλυτικότερα κατωτέρω.

Επιπροσθέτως, αξιοσημείωτη κρίνεται η επί της εν λόγω απόφασης διάταξη η οποία αναφέρεται στις υπαχθείσες σε έμμεσες ελεγκτικές διαδικασίες υποθέσεις, οι οποίες ορίζονται ρητώς ως κάτωθι:

«Οι ανέλεγκτες υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, για τις οποίες ισχύει μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

α) υφίσταται αδικαιολόγητος πλουτισμός (περιουσιακά στοιχεία και καταθέσεις)

β) παρουσιάζονται μεγάλες δαπάνες που δεν δικαιολογούνται από τα δηλωθέντα εισοδήματα του φορολογούμενου φυσικού προσώπου (ατομικά και οικογενειακά) ή/και της επιχείρησης στην οποία μπορεί να συμμετέχει,

γ) τα δηλωθέντα εισοδήματα από άσκηση ατομικής επιχείρησης ή ελευθερίου επαγγέλματος δεν αποκλίνουν σημαντικά από το εκάστοτε αφορολόγητο όριο. Στην

περίπτωση αυτή εντάσσονται και φυσικά πρόσωπα μέλη εταιρειών (οποιασδήποτε μορφής) με ζημιογόνα αποτελέσματα.

δ) δεν τηρούνται ή δεν επιδεικνύονται τα βιβλία και τα στοιχεία ΚΒΣ/ΚΦΑΣ,

ε) υφίστανται πληροφορίες για παράνομα ή/και αδήλωτα εισοδήματα/αγορές/ δαπάνες (επαγγελματικές, ατομικές, οικογενειακές).

Στις πιο πάνω υποθέσεις περιλαμβάνονται και αυτές για τις οποίες μία ή περισσότερες πηγές εισοδήματος (του φορολογούμενου ή της συζύγου) παραμένουν ανέλεγκτες».

(Tax Heaven, 2014).

ΠΟΛ 1270/2013

Στα πλαίσια των νομοθετικών διατάξεων της εν λόγω απόφασης γίνεται μνεία επί της μεθόδου εφαρμογής των έμμεσων τεχνικών ελέγχου ανά εκάστοτε ελεγχόμενη περίπτωση. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται η εφαρμογή εκάστης εκ των ανωτέρω πέντε αναφερόμενων έμμεσων τεχνικών ελέγχου, ενώ σε καθεμία εξ αυτών ακολουθεί σχετικό αριθμητικό παράδειγμα για λόγους πληρέστερης κατανόησης.

Πέραν τούτου ωστόσο, αξιοσημείωτο επί της εν λόγω απόφασης κρίνεται το σημείο το οποίο αναφέρει ρητώς ότι:

«Για την εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών ελέγχου δεν υπάρχει περιορισμός όσον αφορά τα παρελθόντα έτη που εξετάζονται προκειμένου να προσδιοριστεί το πραγματικό διαθέσιμο κεφάλαιο προηγούμενων ετών, εφόσον βέβαια αυτό είναι δυνατό να διασταυρωθεί με τις φορολογικές δηλώσεις και τα στοιχεία που τηρούνται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. του ελεγχόμενου ή με τεκμηριωμένα στοιχεία που προσκομίζονται από τον φορολογούμενο, (π.χ. φορολογικές δηλώσεις παρελθόντων ετών συνοδευόμενες με τα εκκαθαριστικά σημειώματα, ή με απόδειξη κατάθεσης μέσω ταχυδρομείου, ή παραλαβής του αντιγράφου της δήλωσης από την αρμόδια Δ.Ο.Υ, κ.λπ.) .Οι υποβληθείσες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος (προκειμένου να ληφθούν υπόψη στον προσδιορισμό του πραγματικού διαθέσιμου) θα πρέπει να είναι συνεχόμενες και να

φθάνουν μέχρι και την προηγούμενη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του πρώτου ελεγχόμενου έτους.

Δεν αναζητούνται τα δικαιολογητικά για τα ποσά που είναι αναγεγραμμένα στις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος παρελθόντων ετών και τα οποία χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του πραγματικού διαθέσιμου κεφαλαίου προηγούμενων ετών .

Έσοδα αποκτηθέντα και μη συμπεριληφθέντα στις υποβληθείσες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος παρελθόντων ετών του ελεγχόμενου, του/της συζύγου και των προστατευόμενων μελών αυτών ως μη έχοντες φορολογική υποχρέωση να τα δηλώσουν, π.χ. έσοδα από τόκους, από πωλητήρια συμβόλαια, δηλώσεις φόρου δωρεάς- κληρονομιάς χρημάτων, κέρδη από τυχερά παίγνια γενικά, συμβάσεις δανείων και κάθε σχετικό έγγραφο θα λαμβάνονται υπ' όψιν εφόσον φέρουν βεβαία ημερομηνία και στοιχεία νομιμότητας»

(Tax Heaven, 2013).

ΠΟΛ 1033/2013

Η οι εν λόγω νομοθετικές διατάξεις αναφέρονται σε προκύπτοντα θέματα επί περιπτώσεων φορολογούμενων οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει μεταφορές των κεφαλαιακών τους περιουσιακών στοιχείων από την Ελλάδα προς το εξωτερικό. Ειδικότερα, οι εν λόγω νομοθετικές διατάξεις αναφέρονται επί τέτοιας μορφής εμβασμάτων προς το εξωτερικό τα οποία διενεργήθηκαν μεταξύ των ετών 2009-2011. Στα πλαίσια των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων εξετάζεται η κάλυψη των εμβασμάτων μέσω μίας σειράς επιμέρους πιθανών περιπτώσεων το βάρος της απόδειξης των οποίων ενέχει ο εκάστοτε ελεγχόμενος φορολογούμενος.

Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται οι κάτωθι περιπτώσεις αιτιολόγησης εμβασμάτων προς το εξωτερικό, από ποσά προερχόμενα από:

- Διατροφή
- Λίστα γάμου

- Κοινό τραπεζικό λογαριασμό
- Διαμονή στο εξωτερικό
- Επαναπατριζόμενα κεφάλαια
- Αποζημιώσεις
- Πώληση μετοχών
- Καταθέσεις οι οποίες ενυπήρχαν προ του έτους 1999
- Λήψη δανείων
- Δωρεές
- Γονικές παροχές
- Μερίσματα πλοίων
- Εισόδημα το οποίο αποκτάται επί της αλλοδαπής

(Forin, 2013).

ΠΟΛ 1228/2014

Με το ίδιο ζήτημα το οποίο πραγματεύονται οι νομοθετικές διατάξεις της προαναφερθείσας απόφασης, ασχολείται και η ΠΟΛ 1228/2014. Πιο συγκεκριμένα η ΠΟΛ 1228/2014 ασχολείται με τις κάτωθι περιπτώσεις:

- Καλύψεις εμβασμάτων από κονδύλια τα οποία προέρχονται από ήδη αποκτηθέντα εισοδήματα
- Καλύψεις εμβασμάτων από κονδύλια τα οποία προέρχονται από εκποιήσεις παγίων
- Κατανομές καταθέσεων μεταξύ των συνδικαιούχων φυσικών προσώπων ενός τραπεζικού λογαριασμού
- Καλύψεις εμβασμάτων από κονδύλια τα οποία προέρχονται από επαναπατρισμούς κεφαλαίων
- Περιπτώσεις φυσικών προσώπων που θεωρούνται κάτοικοι εξωτερικού

(Tax Heaven, 2014).

Επιπροσθέτως στα πλαίσια της ανωτέρω αναφερόμενης απόφασης αναφέρεται ρητώς ότι:

«Με τις διατάξεις του ως άνω άρθρου και νόμου προβλέπεται ότι :«σε προσαύξηση περιουσίας που προέρχεται από άγνωστη ή μη διαρκή ή μη σταθερή πηγή ή αιτία, ο φορολογούμενος μπορεί να κληθεί να αποδείξει είτε την πραγματική πηγή ή αιτία προέλευσής της είτε ότι φορολογείται από άλλες διατάξεις είτε ότι απαλλάσσεται από το φόρο με ειδική διάταξη, προκειμένου αυτό να μην φορολογηθεί ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών της χρήσης κατά την οποία επήλθε η προσαύξηση».

Σημειώνεται ότι με την παράγραφο 3 του άρθρου 48 του ν.2238/1994 προβλέπεται ότι φορολογείται η προσαύξηση περιουσίας που προέρχεται από άγνωστη ή μη διαρκή ή μη σταθερή πηγή ή αιτία και όχι η μεταβολή της σύνθεσης ή της διατήρησης της περιουσίας που δεν σημαίνει απαραίτητα και την προσαύξησης της.

Περαιτέρω η προσαύξηση της περιουσίας μπορεί να αναφέρεται σε κινητή ή ακίνητη περιουσία οποιασδήποτε μορφής, οικόπεδα, σπίτια, αυτοκίνητα, σκάφη, αεροσκάφη, πάσης φύσεως χρεόγραφα (μετοχές ,τοκομερίδια),καταθέσεις κ.λ.π.(σχετ. η ΠΟΛ.1095/29.4.2011)».

(Tax Heaven, 2014).

ΠΟΛ.1050/2014

Στα πλαίσια της εν λόγω απόφασης εμπεριέχονται νομοθετικές διατάξεις αναφορικά με επιπρόσθετες οδηγίες και κατευθύνσεις επί της εφαρμογής των πέντε ανωτέρω αναφερόμενων έμμεσων τεχνικών ελέγχου καθώς επίσης και αναφορικά με τον τρόπο προσδιορισμού της φορολογικής ύλης η οποία εκούσια ή ακούσια αποκρύφτηκε από τις ελληνικές φορολογικές αρχές και ως εκ τούτου δεν υπέστη την νομίμως προβλεπόμενη φορολογική επιβάρυνση.

Πιο συγκεκριμένα, επί των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων αναφέρεται ρητά ότι:

«Όταν διενεργείται προσδιορισμός φορολογητέας ύλης με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού, εφαρμόζεται η τεχνική ελέγχου που επιλέγεται με αιτιολογημένη απόφαση του Προϊστάμενου της Δ.Ο.Υ. ή του Ελεγκτικού Κέντρου που εκδίδεται από κοινού με τον υποδιευθυντή και τον προϊστάμενο του τμήματος έλεγχου, μετά από εισήγηση του υπαλλήλου που φέρει την εντολή ελέγχου, αξιολογώντας τα στοιχεία που η ελεγκτική υπηρεσία έχει στη διάθεσή της»

(Tax Heaven, 2014).

Ενώ για περιπτώσεις συζύγων με κοινή φορολογική δήλωση εισοδήματος αναφέρεται ότι:

«Στην περίπτωση που και οι δυο φορολογούμενοι/ σύζυγοι υποβάλουν κοινή δήλωση και ελέγχονται ταυτόχρονα ο προσδιορισμός φορολογητέας ύλης με τις τεχνικές ελέγχου της παρούσας γίνεται ενιαία.

Στις υποθέσεις που εφαρμόζονται οι τεχνικές ελέγχου με μεθόδους εμμέσου προσδιορισμού φορολογητέας ύλης, θα εφαρμόζονται και οι λοιπές ισχύουσες περί φορολογικού ελέγχου διατάξεις»

(Tax Heaven, 2014).

ΠΟΛ 1259/2014

Στα πλαίσια των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων παρέχονται επιπρόσθετες πληροφορίες αναφορικά με τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων της προαναφερόμενης ΠΟΛ 1050/2014.

Αναλυτικότερα αναφέρεται ρητά ότι:

«Στην περίπτωση που ο ελεγχόμενος, ο/η σύζυγος και τα προστατευόμενα μέλη αυτών, δηλώνουν ότι την 31/12/1999 έχουν στην κατοχή τους εκτός των ανωτέρω και μετρητά, για την εφαρμογή των έμμεσων τεχνικών, θα ελέγχεται αν το πραγματικό διαθέσιμο κεφάλαιο των προηγούμενων ετών (1999 και παλαιότερα), είναι μικρότερο από το σύνολο των τραπεζικών καταθέσεων και των δηλωθέντων μετρητών, τότε τα δηλωθέντα μετρητά δεν θα αναγνωρίζονται ή θα περιορίζονται αναλόγως.

Σημειώνεται ότι σε κάθε περίπτωση, θα αναγνωρίζονται τα υπόλοιπα των τραπεζικών καταθέσεων στις 31/12/1999 στο σύνολο τους και θα αναγράφονται στην ένδειξη Υπόλοιπα χρηματοπιστωτικών λογαριασμών στην έναρξη της πρώτης ελεγχόμενης χρήσης»

(Tax Heaven, 2018).

3.2 ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΕΜΜΕΣΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Εξ όσων είδαμε από την ανωτέρω αναφερόμενη ανάλυση του ισχύοντος ελληνικού νομοθετικού πλαισίου, στα πλαίσια αυτού προβλέπεται επί μία σειρά ετών η χρησιμοποίηση έμμεσων ελεγκτικών τεχνικών, στα πλαίσια της προσπάθειας των αρμοδίων ελεγκτικών αρχών να εντοπίσουν την φορολογητέα ύλη η οποία είτε σκοπίμως είτε εκ παραδρομής δεν δηλώθηκε προς την φορολογική διοίκηση και επομένως δεν φορολογήθηκε με βάση την νόμιμη προβλεπόμενη διαδικασία.

Επιπροσθέτως, εξ όσων ήδη διαπιστώθηκε και διαφάνηκε εκ της ανωτέρω αναφερομένης βιβλιογραφικής επισκόπησης, καθώς επίσης και στα πλαίσια της επισκόπησης της ανωτέρω αναφερόμενης νομολογίας, οι έμμεσες τεχνικές ελέγχου εφαρμόζονται κατόπιν συγκέντρωσης από την πλευρά των ελεγκτικών οργάνων, όλων των απαιτούμενων πληροφοριακών στοιχείων τα οποία απαρτίζονται τόσο από τα ακαθάριστα έσοδα των φορολογουμένων προσώπων τα οποία υπόκεινται στον φορολογικό έλεγχο και τα οποία αποτελούνται τόσο από την επιχειρηματική τους δραστηριότητα όσο και από την προσωπική τους διαβίωση, καθώς επίσης και από τις αντίστοιχες πραγματοποιηθείσες δαπάνες οι οποίες διενεργούνται είτε για λόγους εξυπηρέτησης της επιχείρησης την οποία διαθέτει ο φορολογούμενος είτε για λόγους εξυπηρέτησης των προσωπικών του αναγκών (Μελάς, 2015).

Μάλιστα, τα εν λόγω στοιχεία τα οποία συγκεντρώνονται από την πλευρά των φορολογικών ελεγκτών δεν αφορούν μόνο το φυσικό πρόσωπο το οποίο υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο, αλλά και τα μέλη της οικογένειας αυτού, καθώς επίσης και τα λοιπά προστατευόμενα μέλη του, όπως αυτά δηλώνονται στις εκάστοτε ετήσιες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του.

Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτη κρίνεται η έμφαση επί των νομοθετικών διατάξεων του άρθρου 67B του Ν.2238/1994 βάσει του οποίου ορίζονται οι πέντε ακολουθούμενες στα πλαίσια της χώρας μας έμμεσες τεχνικές ελέγχου.

Πρόκειται για τις τεχνικές ελέγχου οι οποίες αναφέρθηκαν και ανωτέρω στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας και είναι επιγραμματικά οι εξής:

- ✓ Η αρχή των αναλογιών
- ✓ Η ανάλυση της ρευστότητας
- ✓ Η καθαρή θέση του φορολογούμενου
- ✓ Η σχέση της τιμής πώλησης προς το συνολικό ποσό των ακαθαρίστων εσόδων
- ✓ Η ανάλυση των τραπεζικών καταθέσεων και των δαπανών σε μετρητά

(E-Forologia, 2017).

Πρόκειται για μία σειρά επιμέρους έμμεσων τεχνικών ελέγχου η χρησιμοποίηση των οποίων καθίσταται δυνατή για λόγους υπολογισμού της φορολογητέας ύλης η οποία δεν έχει νομίμως δηλωθεί στις φορολογικές αρχές.

Ο εν λόγω υπολογισμός γίνεται ακολουθώντας μία σειρά γενικά παραδεκτών και αποδεκτών αρχών και ελεγκτικών τεχνικών. Έτσι, κατόπιν του υπολογισμού του πραγματικού φορολογητέου εισοδήματος, καθίσταται δυνατή η αναφορά στις επιμέρους επιπρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις στις οποίες υπόκειται το φορολογούμενο φυσικό και νομικό πρόσωπο το οποίο υπάγεται στον εν λόγω φορολογικό έλεγχο (Μελάς, 2015).

Κατά την σύγχρονη εποχή, διαπιστώνεται η έναρξη ισχύος μίας σειράς επιπρόσθετων νομοθετικών διατάξεων και υπουργικών αποφάσεων στα πλαίσια των οποίων προβλέπεται η δυνατότητα εφαρμογής έμμεσων τεχνικών ελέγχων οι οποίες καθίστανται επισήμως αναγνωρισμένες σε διεθνές και παγκόσμιο επίπεδο (Μελάς, 2015).

Οι εν λόγω έμμεσες τεχνικές ελέγχου είναι αφενός η ανάλυση της ρευστότητας και αφετέρου η ανάλυση της καθαρής θέσης. Μία επιπρόσθετη έμμεση ελεγκτική τεχνική είναι και η ανάλυση των τραπεζικών καταθέσεων και δαπανών σε μετρητά.

Το σύνολο των τριών ανωτέρω αναφερόμενων τεχνικών έμμεσου ελέγχου, στηρίζονται στην ελεγκτική διαδικασία του συνόλου των τραπεζικών και διατραπεζικών συναλλαγών των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων τα οποία υπόκεινται στον εκάστοτε φορολογικό έλεγχο.

Μάλιστα, επί των ανωτέρω αναφερόμενων νομοθετικών διατάξεων αναφέρθηκαν και οι επιμέρους προϋποθέσεις οι οποίες θα πρέπει να πληρούνται από την εκάστοτε υπόθεση προκειμένου αυτή να υπαχθεί στην σφαίρα εφαρμογής των ανωτέρω έμμεσων τεχνικών φορολογικού ελέγχου (E-Forologia, 2016).

Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός της εφαρμογής των εν λόγω τεχνικών ελέγχου ακόμα και σε περιπτώσεις άσκησης τακτικού φορολογικού ελέγχου. Ωστόσο, οι εν προκειμένω εφαρμογή δεν δύναται να γενικευτεί, αλλά εφαρμόζεται και ισχύει μόνο υπό την πλήρωση συγκεκριμένων προϋποθέσεων, οι οποίες είναι οι κάτωθι:

- Εντοπισμός αδικαιολόγητου πλουτισμού
- Πραγματοποίηση δαπανών που δεν δύναται να αιτιολογηθούν από τα αντίστοιχα ποσά τα οποία δηλώνονται στις ετήσιες οικογενειακές δηλώσεις εισοδήματος
- Συχνή εμφάνιση δηλωθέντων εισοδημάτων το ύψος των οποίων βρίσκεται πλησίον του εκάστοτε ισχύοντος αφορολόγητου ορίου
- Μη τήρηση ή ανεπαρκής τήρηση των βιβλίων και στοιχείων που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, του πρώην κώδικα φορολογικής απεικόνισης συναλλαγών και των νυν ελληνικών λογιστικών προτύπων
- Υπόσταση βάσιμων υποψιών αναφορικά με το ότι τα επίπεδα του πραγματικού αποκτηθέντος εισοδήματος είναι υψηλότερα από τα αντίστοιχα τα οποία διαφαίνονται στις υποβληθείσες ετήσιες δηλώσεις εισοδήματος

(E-Forologia, 2016; Tax Heaven, 2013; Tax Heaven, 2014).

Αξιοσημείωτο επιπροσθέτως, κρίνεται το γεγονός του ότι η εκάστοτε εφαρμοσθείσα μέθοδος στην αντίστοιχη επιλεγόμενη έμμεση ελεγκτική τεχνική, βασίζεται στην μέθοδο η οποία εφαρμόζεται από την αμερικανική φορολογική υπηρεσία.

Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο κατευθύνεται με βάση το γεγονός του ότι δεν καθίσταται εύκολη η απόδειξη και η ανεύρεση του νόμιμου δηλωθέντος εισοδήματος. Έτσι, θεωρείται ότι η απόκτηση του διενεργήθηκε μέσω μίας πηγής ο προσδιορισμός της οποίας μένει απροσδιόριστος (Μελάς, 2015).

Ωστόσο, δεν συμβαίνει το ίδιο και με την φορολόγηση του εν λόγω εισοδήματος, η οποία μέσω της χρησιμοποίησης έμμεσων τεχνικών ελέγχου, διενεργείται κανονικά, προκειμένου να μην κριθεί εις βάρος του εισπρακτικού οφέλους του Δημοσίου.

3.3 Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Αφού επιλέγεται μία εκ των ανωτέρω αναφερόμενων πέντε έμμεσων τεχνικών ελέγχου, ή οιοσδήποτε συνδυασμός αυτών, εν συνεχεία επιδιώκεται ο προσδιορισμός του πραγματικού φορολογητέου εισοδήματος του φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο υπόκειται στον εκάστοτε φορολογικό έλεγχο.

Ο εν λόγω προσδιορισμός πραγματοποιείται μέσω της άθροισης του φορολογητέου εισοδήματος το οποίο έχει αποκρυφτεί από την ελληνική φορολογούσα αρχή, και το οποίο κατανέμεται καθ' όλη τη διάρκεια του φορολογικού έτους επί του οποίου υπάγεται και καθ' όλες τις επιμέρους σχετικές πηγές προέλευσης εισοδήματος, εφόσον αυτές καθίσταται δυνατό να αποδειχτούν από τον φορολογούμενο, καθώς επίσης και του ποσού του εισοδήματος το οποίο ήδη έχει δηλωθεί από την πλευρά του φορολογούμενου φυσικού και νομικού προσώπου (Tax Heaven, 2013).

Στο σημείο αυτό, πρέπει να διευκρινιστεί ότι σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο έλεγχος αφορά μία σειρά φορολογικών ετών και όχι ένα αυτοτελές φορολογικό έτος, τότε η φορολογητέα ύλη η οποία προκύπτει ως αποτέλεσμα των έμμεσων τεχνικών ελέγχου, δεν υπάγεται αποκλειστικά και μόνο σε ένα φορολογικό έτος, αλλά

επιμερίζεται στο σύνολο των φορολογικών ετών τα οποία υπόκεινται στον εν λόγω φορολογικό έλεγχο. Μάλιστα, ο εν λόγω καταμερισμός διενεργείται ισομερώς.

Όπως διαφάνηκε και επί των ανωτέρω νομοθετικών διατάξεων, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες σύζυγοι οι οποίοι υποβάλουν κοινή φορολογική δήλωση, υπόκεινται σε φορολογικό έλεγχο, και εκ του εν λόγω φορολογικού ελέγχου προκύψει μη δηλωθείσα φορολογητέα ύλη, τότε το επιπρόσθετο μη δηλωθέν εισόδημα επιμερίζεται ισομερώς μεταξύ των δύο συζύγων και δεν επιβαρύνει μονομερώς και εξ' ολοκλήρου τον έναν εξ' αυτών (Tax Heaven, 2014).

Αυτό ισχύει σε περιπτώσεις κατά τις οποίες αμφότεροι οι σύζυγοι αποκτούν εισοδήματα από τις ίδιες πηγές. Υπάρχουν όμως και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ένας σύζυγος αποκτά εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες και ο άλλος σύζυγος εισοδήματα από επαγγελματική δραστηριότητα.

Πρόκειται για δύο διαφορετικές πηγές προέλευσης εσόδων. Στην περίπτωση αυτή, η επιπρόσθετη μη δηλωθείσα φορολογητέα ύλη, επιβαρύνει εξ' ολοκλήρου τον σύζυγο ο οποίος αποκτά εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα (Tax Heaven, 2014).

Ενυπάρχουν ωστόσο και οι περιπτώσεις σύμφωνα με τις οποίες ο φορολογικός έλεγχος ορίζει διαφορετικό τρόπο επιμερισμού της επιπρόσθετης φορολογητέας ύλης.

Εν τέλει, το τελικό φορολογητέο εισόδημα του φορολογούμενου φυσικού προσώπου το οποίο υπόκειται στον φορολογικό έλεγχο υπολογίζεται με βάση τα κάτωθι:

- Το σύνολο του φορολογητέου εισοδήματός του το οποίο προέρχεται από όλες τις πηγές προέλευσης εσόδων, όπως αυτές ορίζονται με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις
- Το σύνολο του φορολογητέου εισοδήματος το οποίο προέρχεται από όλες τις πηγές προέλευσης εσόδων, όπως αυτό έχει υπολογιστεί μέσω των έμμεσων τεχνικών ελέγχου

(Tax Heaven, 2014).

Σε περίπτωση κατά την οποία τα συνολικά αποτελέσματα τα οποία προκύπτουν κατόπιν δύο διαφορετικών εφαρμοσμένων έμμεσων τεχνικών ελέγχου είναι διαφορετικά και δεν ταυτίζονται μεταξύ τους, τότε υπερισχύει το μεγαλύτερο εξ' αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΣΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

4.1 ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ Ή ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Στα πλαίσια της χώρας μας η πρώτη έμμεση ελεγκτική τεχνική η οποία εφαρμόστηκε ήταν η λεγόμενη ανάλυση της ρευστότητας του φορολογούμενου. Πρόκειται για μία ελεγκτική τεχνική στα πλαίσια της οποίας το εισόδημα το οποίο υπόκειται σε φορολόγηση και το οποίο πρέπει να δηλωθεί από την πλευρά του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου προσδιορίζεται μέσω της ανάλυσης των εσόδων και των πραγματοποιούμενων δαπανών κατά την διάρκεια μίας φορολογικής χρήσης. Εν τέλει, σε περίπτωση κατά την οποία διαπιστωθεί ότι οι δαπάνες υπερτερούν των εσόδων, τότε ενυπάρχει υποτίμηση του εισοδήματος το οποίο υπόκειται σε φορολόγηση (Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014).

Πρόκειται για μία ελεγκτική μέθοδο η οποία δύναται να εξυπηρετεί περιπτώσεις ελέγχων κατά τις οποίες οι φορολογούμενοι δεν διατηρούν μόνο έναν τραπεζικό λογαριασμό και επιπροσθέτως, οι εμφανιζόμενες δαπάνες που έχουν δηλωθεί στα βιβλία και στοιχεία του φορολογούμενου είναι δυσανάλογες με το ύψος των ακαθάριστως εσόδων τα οποία αντιστοίχως έχουν δηλωθεί από πλευράς του (Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014).

Έτσι, όταν επιλέγεται η εν λόγω ελεγκτική μέθοδος, δημιουργείται ο κάτωθι πίνακας δαπανών και εσόδων, από την πλευρά της ελεγκτικής αρχής:

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
I. ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ/ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	II. ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑΛΩΣΕΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΛΩΣΕΩΝ
III. ΥΠΟΛΟΙΠΟ	
ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	
ΜΕΙΟΝ ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ: ΜΗ ΔΗΛΩΘΕΙΣΑ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑ ΥΛΗ	

Πίνακας 1. Έμμεση Τεχνική Ανάλυσης Ρευστότητας (Πηγή: Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014)

Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι στα πλαίσια της Στήλης Α του ανωτέρω πίνακα, συμπεριλαμβάνονται τα κάτωθι αριθμητικά στοιχεία:

- Υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών που τηρούνται σε Ελλάδα και εξωτερικό
- Υπόλοιπο διαθέσιμων μετρητών
- Υπόλοιπο ταμείου επιχείρησης
- Αναλήψεις από επιχειρηματικές οντότητες στο κεφάλαιο των οποίων μετέχει ο φορολογούμενος ο οποίος ελέγχεται
- Κύκλος εργασιών επιχείρησης
- Λοιπά έσοδα
- Έσοδα τα οποία εξαιρούνται από την φορολογία

- Έσοδα προερχόμενα από πώληση και διάθεση κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων
- Έσοδα προερχόμενα από ληφθέντα δάνεια
- Λοιπά έσοδα τα οποία υπόκεινται σε φορολογία
- Αυξητικά ποσά εισπρακτέων λογαριασμών
- Ποσά τα οποία μειώνουν πληρωτέους λογαριασμούς
- Προκαταβολές που λαμβάνονται έναντι εσόδων επόμενης φορολογικής χρήσης
- Οιαδήποτε επιπρόσθετη πηγή εισοδήματος η οποία δεν αναφέρθηκε ανωτέρω

(Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014).

Αντιστοίχως επί της στήλης Β του ανωτέρω παρατιθέμενου πίνακα συμπεριλαμβάνονται ποσά δαπανών των κάτωθι επιμέρους κατηγοριών:

- Τα υπόλοιπα των καταθέσεων τραπεζικών λογαριασμών τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού
- Υπόλοιπο διαθέσιμων μετρητών
- Υπόλοιπο ταμείου επιχείρησης
- Πληρωμές εισφορών
- Συμμετοχές σε επιχειρήσεις
- Ποσά τα οποία δαπανήθηκαν για απόκτηση κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων
- Ποσά τα οποία δαπανήθηκαν για την απόκτηση πρώτων και βοηθητικών υλών, εμπορευμάτων και αναλωσίμων τα οποία συμβάλλουν στην επιτέλεση της επαγγελματικής δραστηριότητας του φυσικού προσώπου που ελέγχεται
- Το σύνολο των δαπανών και εξόδων της επιχείρησης που φορολογούμενου
- Δαπάνες αποπληρωμής δανείων
- Δαπάνες ασφαλίσεων
- Δαπάνες αποζημιώσεων
- Δαπάνες φορολογίας και ασφαλιστικών εισφορών
- Δαπάνες διαβίωσης

- Μειώσεις πληρωτέων υπολοίπων
- Αυξήσεις εισπρακτέων υπολοίπων
- Χορηγήσεις δανείων
- Μειώσεις προκαταβολών οι οποίες αφορούν έσοδα επόμενων φορολογικών χρήσεων
- Λοιπές δαπάνες οι οποίες δεν αναφέρθηκαν ανωτέρω

(Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014).

Για λόγους πληρέστερης κατανόησης παρουσιάζεται ο κάτωθι πίνακας επί του οποίου ενυπάρχουν αριθμητικά δεδομένα και ο οποίος αποτελεί μία αριθμητική αποτύπωση του ανωτέρω προτύπου πίνακα:

Μέθοδος Δαπανών (ρευστότητα του φορολογουμένου)

Έτη	2016	2017
I. Δαπάνες		
Αύξηση στα τραπεζικά υπόλοιπα	2.850,00	650,00
Αγορά κοσμημάτων και λοιπών πολύτιμων αγαθών	2.000,00	3.000,00
Προκαταβολή για κατοικία	30.000,00	0,00
Αγορά ΙΧ	0,00	15.500,00
Πληρωμές υποθηκών	3.000,00	3.000,00

Πληρωμές πιστωτικών καρτών	1.250,00	2.500,00
Αποπληρωμές καταναλωτικού δανείου	500,00	100,00
Σύνολο δαπανών	39.600,00	24.750,00
II. Γνωστές πηγές κεφαλαίων		
Μετρητά ανά χείρας	600,00	300,00
Τόκος τραπεζικών λογαριασμών	250,00	300,00
Δάνειο	2.500,00	0,00
Έσοδα προερχόμενα από μισθούς	16.500,00	16.500,00
Σύνολο γνωστών πηγών κεφαλαίων	19.850,00	17.100,00
Διαφορά (κεφάλαια από άγνωστες ή παράνομες πηγές)	19.750,00	7.650,00

Πίνακας 2. Μέθοδος Ανάλυσης Ρευστότητας - Παράδειγμα (Ιδίας Επεξεργασίας).

Διαπιστώνεται μία ενυπάρχουσα διαφορά μεταξύ των δαπανών και των δηλωθέντων εσόδων και πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες είναι μεγαλύτερες από τα δηλωθέντα

Σελίδα 59 από 94

εισοδήματα γεγονός το οποίο αποδεικνύει την απόκρυψη φορολογητέας ύλης από την πλευρά του φορολογούμενου φυσικού προσώπου.

4.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ Ή ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Βάσει της τεχνικής έμμεσου ελέγχου η οποία βασίζεται στην ανάλυση της καθαρής θέσης του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, το πραγματικό φορολογηθέν εισόδημα υπολογίζεται κατόπιν συνυπολογισμού των επιμέρους οικονομικών στοιχείων τα οποία προκύπτουν από μία ή περισσότερες φορολογικές χρήσεις, και τα οποία αντιπροσωπεύουν το σύνολο των εσόδων καθώς επίσης και των περιουσιακών στοιχείων του φυσικού ή νομικού προσώπου που υπόκειται σε έλεγχο, ενώ επιπροσθέτως λαμβάνονται υπόψη τόσο οι υποχρεώσεις όσο και οι εν γένει δαπάνες του.

Εν ολίγοις, στα πλαίσια της εν λόγω ελεγκτικής διαδικασίας λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του ενεργητικού και τα στοιχεία του παθητικού τα οποία διαμορφώνουν την εν γένει οικονομική κατάσταση του φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο υπόκειται σε έλεγχο. Επιπροσθέτως, αξιολογείται κρίνεται το γεγονός του ότι στα πλαίσια των λαμβανομένων υπόψη δαπανών, συμπεριλαμβάνονται τόσο οι δαπάνες οι οποίες πραγματοποιούνται για λόγους της επιχείρησης του εκάστοτε φυσικού προσώπου όσο και οι προσωπικές και οικογενειακές του δαπάνες (Wise, 2000).

Προκειμένου να υπολογιστεί το αληθές πόσο του εισοδήματος του εν λόγω φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο υπόκειται σε φορολογία, καθίσταται απαραίτητος ο υπολογισμός της καθαρής θέσης αυτού. Ο εν λόγω υπολογισμός διενεργείται τόσο κατά την έναρξη της φορολογικής χρήσης η οποία υπόκειται σε έλεγχο όσο και κατά την λήξη αυτής.

Στο σημείο αυτό αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός του ότι δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις στις οποίες η ενυπάρχουσα διαφοροποίηση των αποτελεσμάτων της καθαρής θέσης, λαμβάνεται υπόψη ως αποδεικτικό στοιχείο και ως βάση ποινικών φορολογικών διώξεων. Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να διακατέχονται όσο το δυνατόν λεπτομερέστερα πληροφοριακά στοιχεία αναφορικά με τα επιμέρους οικονομικά δεδομένα τα οποία τοποθετούνται στην στήλη του ενεργητικού και στην στήλη του παθητικού κατά των ανωτέρω αναφερόμενο υπολογισμό (Wise, 2000).

Η εν λόγω μορφή έμμεσου ελέγχου, στηρίζεται στο γεγονός του ότι ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο υπόκειται σε φορολογία και το οποίο αποκτά εισοδήματα από οιαδήποτε πηγή κατά τη διάρκεια μίας φορολογικής χρήσης, ενέχει δύο επιπρόσθετες επιλογές:

- Πρώτον, έχει την επιλογή να προβεί σε αγορά περιουσιακών στοιχείων με τα ανωτέρω αναφερόμενα αποκτηθέντα εισοδήματα
- Δεύτερον, έχει την επιλογή να προχωρήσει σε πραγματοποίηση λειτουργικών και μη δαπανών

(Wise, 2000).

Μέσω της τεχνικής η οποία ακολουθείται στην εν προκειμένω έμμεση μορφή ελέγχου, διά της συνυπάρχουσας μεταβλητότητας της καθαρής θέσης, σε περίπτωση κατά την οποία το φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο υπόκειται σε έλεγχο προβαίνει σε απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, ταυτόχρονα πραγματοποιεί μείωση των στοιχείων τα οποία αποτυπώνονται στην πλευρά του παθητικού του. Το ίδιο συμβαίνει και σε περίπτωση κατά την οποία προβαίνει σε πραγματοποίηση εξόδων με την χρήση αποκτηθέντων εισοδημάτων τα οποία δεν έχουν δηλωθεί νομίμως.

Πρόκειται για μία ελεγκτική τεχνική η οποία, όπως και η ανωτέρω αναφερόμενη τεχνική ανάλυσης ρευστότητας, στηρίζεται στην σκέψη ότι η πραγματοποιηθείσες δαπάνες δεν δύνανται να είναι μεγαλύτερες από τα διαθέσιμα και αποκτηθέντα εισοδήματα ενός φυσικού και νομικού προσώπου (Wise, 2000).

Προκειμένου να εφαρμοστεί η εν λόγω ελεγκτική μέθοδος, εφαρμόζεται η αποτύπωση του κάτωθι αναφερόμενου πίνακα. Όπως στην προηγούμενη ελεγκτική μέθοδο, έτσι και εδώ καταρτίζεται τόσο πίνακας ενεργητικού όσο και ο πίνακας του παθητικού για το φυσικό και νομικό πρόσωπο το οποίο υπόκειται σε έλεγχο, για το σύνολο των ελεγχόμενων φορολογικών χρήσεων. Επιπροσθέτως, αποτυπώνονται και τα αντίστοιχα οικονομικά στοιχεία του έτους βάσης, το οποίο αφορά το αμέσως προηγούμενο φορολογικό έτος, από το πρώτο ελεγχόμενο:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΝΑΛΩΣΕΩΝ	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΛΩΣΕΩΝ	
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ			

Πίνακας 3. Έμμεση Τεχνική Ανάλυσης Καθαρής Θέσης (Πηγή: Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014)

Επί της στήλης του Ενεργητικού αποτυπώνονται τα κάτωθι στοιχεία:

- Υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών που τηρούνται σε Ελλάδα και εξωτερικό
- Υπόλοιπο διαθέσιμων μετρητών
- Υπόλοιπο ταμείου επιχείρησης

- Αναλήψεις από επιχειρηματικές οντότητες στο κεφάλαιο των οποίων μετέχει ο φορολογούμενος ο οποίος ελέγχεται
- Κύκλος εργασιών επιχείρησης
- Λοιπά έσοδα
- Έσοδα τα οποία εξαιρούνται από την φορολογία
- Έσοδα προερχόμενα από πώληση και διάθεση κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων
- Έσοδα προερχόμενα από ληφθέντα δάνεια
- Λοιπά έσοδα τα οποία υπόκεινται σε φορολογία
- Αυξητικά ποσά εισπρακτέων λογαριασμών
- Ποσά τα οποία μειώνουν πληρωτέους λογαριασμούς
- Προκαταβολές που λαμβάνονται έναντι εσόδων επόμενης φορολογικής χρήσης
- Οιαδήποτε επιπρόσθετη πηγή εισοδήματος η οποία δεν αναφέρθηκε ανωτέρω

(Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014).

Επί της στήλης του Παθητικού αποτυπώνονται τα κάτωθι περιουσιακά στοιχεία:

- Τα υπόλοιπα των καταθέσεων τραπεζικών λογαριασμών τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού
- Υπόλοιπο διαθέσιμων μετρητών
- Υπόλοιπο ταμείου επιχείρησης
- Πληρωμές εισφορών
- Συμμετοχές σε επιχειρήσεις
- Ποσά τα οποία δαπανήθηκαν για απόκτηση κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων
- Ποσά τα οποία δαπανήθηκαν για την απόκτηση πρώτων και βοηθητικών υλών, εμπορευμάτων και αναλωσίμων τα οποία συμβάλλουν στην επιτέλεση της επαγγελματικής δραστηριότητας του φυσικού προσώπου που ελέγχεται
- Το σύνολο των δαπανών και εξόδων της επιχείρησης που φορολογούμενου
- Δαπάνες αποπληρωμής δανείων

- Δαπάνες ασφαλιστρων
- Δαπάνες αποζημιώσεων
- Δαπάνες φορολογίας και ασφαλιστικών εισφορών
- Δαπάνες διαβίωσης
- Μειώσεις πληρωτέων υπολοίπων
- Αυξήσεις εισπρακτέων υπολοίπων
- Χορηγήσεις δανείων
- Μειώσεις προκαταβολών οι οποίες αφορούν έσοδα επόμενων φορολογικών χρήσεων
- Λοιπές δαπάνες οι οποίες δεν αναφέρθηκαν ανωτέρω

(Ντάσιου και Ζοργιανού, 2014).

Για λόγους πληρέστερης κατανόησης παρουσιάζεται ο κάτωθι πίνακας επί του οποίου ενυπάρχουν αριθμητικά δεδομένα και ο οποίος αποτελεί μία αριθμητική αποτύπωση του ανωτέρω προτύπου πίνακα:

Μέθοδος Καθαρής Θέσης

Έτη	31/12/2015 (έτος βάσης)	31/12/2016	31/12/2017
I. Ενεργητικό			
Μετρητά ανά χείρας	1.000,00	600,00	300,00
Υπόλοιπο τραπεζικού λογαριασμού	3.500,00	6.350,00	7.000,00
Κοσμήματα	2.500,00	4.500,00	7.500,00

Σκάφη	20.000,00	20.000,00	20.000,00
ΙΧ	0,00	0,00	15.500,00
Ακίνητα περιουσιακά στοιχεία	0,00	180.000,00	180.000,00
Σύνολο ενεργητικού	27.000,00	211.450,00	230.300,00
Π. Παθητικό			
Πληρωτέα γραμμάτια	300,00	300,00	300,00
Δάνεια	0,00	2.800,00	1.400,00
Υποθήκη ακίνητης περιουσίας	0,00	90.000,00	87.000,00
Σύνολο παθητικού	300,00	93.100,00	88.700,00
Καθαρή περιουσία	26.700,00	118.350,00	141.600,00
(-) καθαρή περιουσία προηγούμενου έτους	-	26.700,00	118.350,00
Αύξηση (μείωση) καθαρής περιουσίας	-	91.650,00	23.250,00
(+)Προσωπικά έξοδα διαβίωσης	-	-	-

Πληρωμές πιστωτικών καρτών	-	1.250,00	2.500,00
Λοιπά προσωπικά έξοδα διαβίωσης	-	9.000,00	10.000,00
Εισόδημα	-	101.900,00	35.750,00
(-) κεφάλαια από άγνωστες πηγές	-	-	-
Τόκοι τραπεζικών καταθέσεων	-	250,00	300,00
Μισθοί	-	16.500,00	16.500,00
Σύνολο κεφαλαίων από γνωστές πηγές	-	16.750,00	16.800,00
Διαφορά (κεφάλαια από άγνωστες ή παράνομες πηγές)		85.150,00	18.950,00

Πίνακας 4.Μέθοδος Ανάλυσης Καθαρής Θέσης - Παράδειγμα (Ιδίας Επεξεργασίας)

Διαφαίνεται ότι τα φορολογικά έτη τα οποία ελέγχονται είναι τα έτη του 2016 και 2017 ενώ ως έτος βάσης θεωρείται το έτος 2015. Και στην περίπτωση αυτήν όπως και στην ανωτέρω αναφερόμενη τεχνική έμμεσου ελέγχου, διαπιστώνονται διαφορές μεταξύ των φορολογηθέντων εισοδημάτων και των πραγματοποιηθεισών δαπανών και πιο συγκεκριμένα, οι δαπάνες είναι μεγαλύτερες των δηλωθέντων εισοδημάτων γεγονός το οποίο καθίσταται ύποπτο για απόκρυψη φορολογητέας ύλης.

4.3 ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΟΥ Ή ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Η τρίτη τεχνική έμμεσου ελέγχου η οποία προβλέπεται μέσω της ισχύουσας νομοθεσίας στα πλαίσια της χώρας μας, είναι η λεγόμενη τεχνική ανάλυσης τραπεζικών καταθέσεων των φορολογουμένων νομικών και φυσικών προσώπων. Πρόκειται για μία τεχνική βάσει της οποίας προκύπτει ο προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος μέσω του ελέγχου των επιμέρους κινήσεων των διαθέσιμων κατατεθειμένων σε τραπεζικά ιδρύματα τόσο της Ελλάδας όσο και του εξωτερικού, κεφαλαίων του φορολογούμενου προσώπου καθώς επίσης και των μελών της οικογένειας αυτού συμπεριλαμβανομένων όλων των προστατευόμενων μελών τα οποία διαφαίνονται στην δήλωση φορολογίας εισοδήματος του. Τα εν λόγω κεφάλαια αφορούν είτε καταθέσεις μετρητών σε τραπεζικούς λογαριασμούς, είτε αναλωθείσες σε διάφορες επιμέρους διενεργηθείσες δαπάνες οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μέσω μετρητών (Λιόλιος, 2014).

Πρόκειται για μία μέθοδο έμμεσου ελέγχου η οποία στηρίζεται στην ιδέα ότι ένα φορολογούμενο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ενέχει τις κάτωθι επιλογές αναφορικά με την απόκτηση εσόδων οιασδήποτε πηγής:

- Πρώτον, έχει την επιλογή να καταθέσει τα συγκεκριμένα ποσά εσόδων σε τραπεζικό λογαριασμό ο οποίος του ανήκει και ο οποίος βρίσκεται σε τραπεζικό ίδρυμα είτε της Ελλάδας είναι του εξωτερικού
- Δεύτερον, έχει την επιλογή να προχωρήσει σε οιασδήποτε επενδυτικές κινήσεις μέσω της χρησιμοποίησης των εν λόγω εσόδων.

(Λιόλιος, 2014; Μελάς, 2015).

Μέσω του ελέγχου των τραπεζικών λογαριασμών του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου, οι εκάστοτε αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, λαμβάνουν πλήρη εικόνα για το συναλλακτικό προφίλ του φορολογούμενου, στα πλαίσια του οποίου συμπεριλαμβάνονται τα κάτωθι:

- ✓ Το είδος των τραπεζικών καταθέσεων

- ✓ Το ύψος των τραπεζικών καταθέσεων
- ✓ Η συχνότητα των τραπεζικών καταθέσεων
- ✓ Η ταυτοποίηση των προσώπων τα οποία πραγματοποιούν την εκάστοτε κατάθεση
- ✓ Η ταυτοποίηση των προσώπων τα οποία πραγματοποιούν τις εκάστοτε αναλήψεις
- ✓ Το τραπεζικό ίδρυμα το οποίο μεσολαβεί για τις ανωτέρω αναφερόμενες τραπεζικές κινήσεις

(Λιόλιος, 2014; Μελάς, 2015)

Με τον τρόπο αυτό, η εκάστοτε αρμόδια ελεγκτική αρχή λαμβάνει μία πλήρη εικόνα για την εν γένει λειτουργία καθώς επίσης και για τον διαχειριστικό τρόπο με βάση τον οποίο χρησιμοποιεί ο εκάστοτε φορολογούμενος τους τραπεζικούς του λογαριασμούς.

Σύμφωνα με την συγκεκριμένη τεχνική έμμεσου ελέγχου, ο προσδιορισμός του αληθούς φορολογηθέντος εισοδήματος προκύπτει με βάση την κίνηση των τραπεζικών λογαριασμών του εκάστοτε φυσικού ή νομικού προσώπου το οποίο υπόκειται στον έλεγχο. Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός του ότι στα πλαίσια της εν λόγω ελεγκτικής μεθόδου, ενυπάρχουν δύο επιμέρους χαρακτηριστικά στοιχεία τα οποία είναι τα κάτωθι:

- ✓ Η υπόσταση ενός καταθετικού κεφαλαιακού ποσού σε οιονδήποτε τραπεζικό λογαριασμό, καθίσταται ως στοιχείο διερεύνησης για λογαριασμό της φορολογητέας ύλης ενός φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου.
- ✓ Σε περίπτωση κατά την οποία η πραγματοποίηση των δαπανών και η εξόφληση αυτών διενεργήθηκε μέσω χρήσης μετρητών, τότε η πηγή προέλευσης αυτών καθίσταται απαραίτητο να προκύπτει από οιαδήποτε πηγή η οποία υπόκειται σε φορολογία. Σε κάθε διαφορετική περίπτωση κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη έγκυρης αιτιολόγησης.

(Λιόλιος, 2014).

Επιπροσθέτως, αξιoσημείωτο κρίνεται το γεγονός του ότι η εκάστοτε αρμόδια ελεγκτική αρχή έχει το δικαίωμα να περιοριστεί στην διενέργεια ελέγχων σε τραπεζικούς λογαριασμούς οι οποίοι ξεπερνούν ένα συγκεκριμένο κατώτατο όριο καταθέσεων.

Εφόσον αποφασιστεί η ακολούθηση της εφαρμογής της συγκεκριμένης έμμεσης ελεγκτικής μεθόδου τότε σειρά έχουν τα κάτωθι στάδια (Μελάς, 2015):

- 1) Προσδιορισμός του συνόλου των τραπεζικών καταθέσεων οι οποίες έχουν διενεργηθεί κατά την διάρκεια του φορολογικού έτους το οποίο υπόκειται σε έλεγχο
- 2) Σε περίπτωση κατά την οποία διενεργείται άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, τότε λαμβάνονται υπόψιν όλες οι ενυπάρχουσες πιστωτικές κινήσεις τόσο σε τραπεζικούς λογαριασμούς οι οποίοι καθίσταται άρρηκτα συνδεδεμένοι με καθαρές καταθέσεις όσο και σε τραπεζικούς λογαριασμούς στους οποίους διενεργούνται έμμεσες πράξεις καταθέσεων. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν έχει διενεργηθεί άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών, τότε το σύνολο των υπαρχουσών τραπεζικών καταθέσεων προσδιορίζεται ως το αποτέλεσμα της διαφοράς των υπολοίπων του τραπεζικού λογαριασμού του τέλους της αμέσως προηγούμενης φορολογικής χρήσης και της αρχής της φορολογικής χρήσης η οποία υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο.
- 3) Εν συνεχεία, πραγματοποιείται η αφαίρεση των ποσών των καταθέσεων τα οποία αφορούν ποσά τα οποία απαλλάσσονται της φορολογίας.
- 4) Εκ του εν λόγω αποτελέσματος διενεργείται η προσθήκη των πραγματοποιηθεισών δαπανών τόσο για λογαριασμό επαγγελματικής όσο και για λογαριασμό προσωπικής χρήσης οι οποίες έχουν διενεργηθεί τόσο μέσω της χρήσης των τραπεζικών λογαριασμών όσο και μέσω της χρήσης μετρητών.
- 5) Κατόπιν, αφαιρούνται τα έσοδα τα οποία εξαιρούνται της φορολογίας και τα οποία δεν έχουν κατατεθεί σε οιονδήποτε τραπεζικό λογαριασμό.
- 6) Εν συνεχεία, αφαιρούνται οι προκαταβολές οι οποίες έχουν εισπραχθεί και οι οποίες αφορούν έσοδα τα οποία πρόκειται να δηλωθούν σε επόμενα φορολογικά έτη.

7) Εν συνεχεία, λαμβάνονται υπόψιν τόσο οι αυξήσεις στους εισπρακτέους λογαριασμούς όσο και οι μειώσεις αυτών.

8) Το τελικό αποτέλεσμα, κατόπιν όλων των ανωτέρω αναφερόμενων προσθαιρέσεων, αποτελεί και το εισόδημα το οποίο θα έπρεπε να είχε δηλωθεί στην δήλωση εισοδήματος του φορολογούμενου φυσικού ή νομικού προσώπου.

Για λόγους πληρέστερης κατανόησης παρατίθεται το κάτωθι αριθμητικό παράδειγμα στα πλαίσια του οποίου απεικονίζεται η αποτύπωση του δημιουργηθέντος πίνακα ανάλυσης των τραπεζικών καταθέσεων των φορολογούμενων φυσικών και νομικών προσώπων τα οποία υπόκεινται σε φορολογικό έλεγχο μέσω της τεχνικής ανάλυσης των τραπεζικών υπολοίπων:

Μέθοδος τραπεζικών καταθέσεων

Έτη	2016	2017
Σύνολο καταθέσεων	23.000,00	25.000,00
(-) Επανακαταθέσεις και μεταφορές	0,00	0,00
Καθαρές καταθέσεις	23.000,00	25.000,00
Δαπάνες		
Αγορά ΙΧ	18.200,00	0,00
Αγορά σκάφους	0,00	23.000,00

Φόρος ακίνητης περιουσίας	1.200,00	1.200,00
Ενοίκιο διαμερίσματος	13.200,00	13.200,00
Διακοπές	0,00	8.000,00
Εξόφληση υποθήκης	6.000,00	6.000,00
Σύνολο δαπανών	38.600,00	51.400,00
(-) Καθαρές τραπεζικές εκταμιεύσεις	21.000,00	23.000,00
Δαπάνες σε μετρητά	17.600,00	28.400,00
Σύνολο εσόδων (εισόδημα)	40.600,00	53.400,00
(-) Κεφάλαια από γνωστές πηγές		
Μετρητά ανά χείρας	500,00	800,00
Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα	27.000,00	31.000,00
Σύνολο γνωστών πηγών κεφαλαίων	27.500,00	31.800,00
Διαφορά (κεφάλαια από άγνωστες ή παράνομες πηγές)	13.100,00	21.600,00

Πίνακας 5. Μέθοδος Ανάλυσης Καταθέσεων - Παράδειγμα (Ιδίας Επεξεργασίας)

4.4 ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Για λόγους πληρέστερης κατανόησης παρατίθεται το κάτωθι αριθμητικό παράδειγμα το οποίο αφορά ένα φορολογούμενο φυσικό πρόσωπο το οποίο ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα και στα πλαίσια της άσκησης της εν λόγω επαγγελματικής του δραστηριότητας τηρεί απλογραφικά βιβλία όπως ορίζεται στις κείμενες νομοθετικές διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών.

Παρατίθενται τα κάτωθι στοιχεία για την εν λόγω περίπτωση του φορολογούμενου φυσικού προσώπου τα οποία αφορούν τα φορολογικά έτη 2016 και 2017:

	ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ			ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΤΗ	2015	2016	2017	
Κόστος προσωπικών πάγιων	600.000,00	850.000,00	880.000,00	Κατά το φορολογικό έτος 2016 αποκτήθηκαν πάγια αξίας 250.000 ευρώ
Κόστος πάγιων από κληρονομιά	<u>200.000,00</u>	<u>200.000,00</u>	<u>0,00</u>	Κατά το φορολογικό έτος 2017 αποκτήθηκαν πάγια αξίας 30.000 ευρώ

Συνολικό κόστος παγίων	800.000,00	1.100.000,0 0	950.000,00	
Κατά το φορολογικό έτος 2017 πούλησε το ακίνητο το οποίο κληρονόμησε έναντι 250.000 ευρώ			250.000,00	
Λήψη δανείου		230.000,00		
Αποπληρωμή δανειακών τόκων			10.000,00	
Αποπληρωμή κεφαλαίου			5.000,00	
Ακαθάριστο εισόδημα		45.000,00	38.000,00	
Δαπάνες επαγγελματικής δραστηριότητας		<u>13.500,00</u>	<u>12.800,00</u>	
Καθαρά Φορολογητέα Κέρδη		31.500,00	25.200,00	
Λοιπά έκτακτα και ανόργανα έσοδα		60.000,00	75.000,00	
Τραπεζικές καταθέσεις	50.000,00	200.000,00	300.000,00	
Έμβασμα προς τράπεζα του εξωτερικού		300.000,00	800.000,00	Άνευ αποδεικτικού στοιχείου και επεξήγησης

Είσπραξη μετρητών	1.500,00	2.300,00	3.500,00	
Καταβολή φόρων και εισφορών		2.800,00	2.500,00	
Πραγματικές (μη τεκμαρτές) οικογενειακές δαπάνες:		19.380,00	19.530,00	
Ασφάλιστρα ακινήτων		400,00	400,00	
Ασφάλιστρα ζωής		1.650,00	1.700,00	
Λοιπά ασφάλιστρα		1.100,00	1.200,00	
Δίδακτρα σχολείου, λοιπών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, φροντιστηρίων		3.500,00	3.800,00	
Δαπάνες επισκευών και συντηρήσεων		450,00	1.800,00	
Ιατρικές και φαρμακευτικές δαπάνες		1.650,00	750,00	
Λοιπές δαπάνες		250,00	200,00	
Συνταξιοδοτικές εισφορές, Εισφορές σε Ταμεία Ασφάλισης		2.800,00	2.800,00	

Τηλεφωνικές δαπάνες	430,00	430,00	
Τραπεζικά έξοδα	6.500,00	5.800,00	
Δαπάνες κοινής ωφελείας	650,00	650,00	

Πίνακας 6. Αριθμητικά Στοιχεία (Ιδίας Επεξεργασίας)

Στο σημείο αυτό επιδιώκεται η εφαρμογή της έμμεσης τεχνικής ανάλυσης της ρευστότητας του φορολογούμενου φυσικού προσώπου το οποίο υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο. Έτσι, δημιουργείται ο κάτωθι πίνακας στον οποίο παρατίθενται τόσο τα έσοδα όσο και οι δαπάνες των ετών 2016-2017. :

ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ					
ΠΗΓΕΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	ΕΤΟΣ 2016	ΕΤΟΣ 2017	ΑΝΑΛΩΣΕΙΣ	ΕΤΟΣ 2016	ΕΤΟΣ 2017
1.Υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών	50.000,00	200.000,00	1. Υπόλοιπα τραπεζικών λογαριασμών είτε είναι επαγγελματικοί είτε προσωπικοί.	200.000,00	300.000,00

2. Μετρητά και υπόλοιπο ταμείου	1.500,00	2.300,00	2. Διαθέσιμα μετρητά ή υπόλοιπο ταμείου	2.300,00	3.500,00
3. Αναλήψεις	0,00	0,00	3. Εισφορές σε επαγγελματικούς λογαριασμούς	0,00	0,00
4.Κύκλος εργασιών επαγγελματικής δραστηριότητας	45.000,00	38.000,00	4. Συμμετοχή στο κεφάλαιο της επιχείρησης	0,00	0,00
5. Λοιπά έκτακτα και ανόργανα έσοδα	60.000,00	75.000,00	5. Αποκτήσεις περιουσιακών στοιχείων επαγγελματικής και προσωπικής χρήσης	250.000,00	30.000,00
6. Λοιπά έσοδα που δεν υπόκειται σε φορολογία εισοδήματος	0,00	0,00	6. Αγορές εμπορευμάτων, πρώτων υλών και αναλωσίμων για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας	0,00	0,00

7. Έσοδα από πώληση περιουσιακών στοιχείων	0,00	250.000,00	7. Δαπάνες πάσης φύσεως που αφορούν την επαγγελματική δραστηριότητα	13.500,00	12.800,00
8. Δάνεια	230.000,00	0,00	8.Αποπληρωμή δανείων	0,00	5.000,00
9. Λοιπά έσοδα πάσης φύσεως φορολογητέα ή μη	0,00	0,00	9. Ασφάλιστρα, Αποζημιώσεις και λοιπά παρεμφερή έξοδα	3.150,00	3.300,00
10. Αυξήσεις πληρωτέων λογαριασμών	0,00	0,00	10. Φόροι-Τέλη-Εισφορές	2.800,00	2.500,00
11. Μειώσεις εισπρακτέων ποσών	0,00	0,00	11. Λοιπές δαπάνες προσωπικής και επαγγελματικής φύσεως	16.230,00	26.230,00
12. Προκαταβολές έναντι εσόδων επόμενου φορολογικού έτους	0,00	0,00	12.Μειώσεις πληρωτέων ποσών	0,00	0,00
13. Λοιπές περιπτώσεις εσόδων	0,00	0,00	13.Αυξήσεις εισπράξεων	0,00	0,00

-	-	-	14. Χορήγηση δανείων	0,00	0,00
-	-	-	15.Μειωση προκαταβολών	0,00	0,00
-	-	-	16. Λοιπές δαπάνες	300.000,00	800.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	386.500,00	565.300,00	ΣΥΝΟΛΟ	787.980,00	1.183.330,00

Πίνακας 7. Τεχνική Ανάλυσης Ρευστότητας (Ιδίας Επεξεργασίας)

Έτσι, το αποτέλεσμα της κατάστασης της ρευστότητας του φορολογουμένου αποτυπώνεται στον κάτωθι πίνακα:

	2016	2017
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	386.500,00	565.300,00
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	787.980,00	1.183.330,00
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	-401.480,00	-618.030,00

Πίνακας 8. Αποτέλεσμα Ανάλυσης Ρευστότητας (Ιδίας Επεξεργασίας)

Στο σημείο αυτό επιδιώκεται η εφαρμογή της έμμεσης τεχνικής ανάλυσης της καθαρής θέσης του φορολογούμενου φυσικού προσώπου το οποίο υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο. Πρωτίστως δημιουργείται ο πίνακας του Ενεργητικού και Παθητικού του φορολογούμενου φυσικού προσώπου, ενώ εν συνεχεία ακολουθεί η δημιουργία του πίνακα της Καθαρής Θέσης αυτού:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ			
	ΕΤΟΣ ΒΑΣΗΣ 2015	2016	2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ακίνητη περιουσία (κόστος)	800.000,00	1.050.000,00	880.000,00
Έπιπλα, Συσκευές, Λοιπός εξοπλισμός	0,00	0,00	0,00
Προσωπικά αντικείμενα μεγάλης αξίας >5000 €	0,00	0,00	0,00

Κοσμήματα κ.λπ. Τιμαλφή >5000 €	0,00	0,00	0,00
Απαιτήσεις διάφορες	0,00	0,00	0,00
Μηχανοκίνητα	0,00	0,00	0,00
Μετρητά	1.500,00	2.300,00	3.500,00
Καταθέσεις	50.000,00	200.000,00	300.000,00
Μετοχές	0,00	0,00	0,00
Σύνολο Απογραφής τέλους χρήσης	0,00	0,00	0,00
Λοιπά περιουσιακά στοιχεία	0,00	0,00	0,00
Σύνολο Ενεργητικού	851.500,00	1.252.300,00	1.183.500,00
ΠΑΘΗΤΙΚΟ			

Δάνεια προσωπικής χρήσης		230.000,00	225.000,00
Δάνεια επαγγελματικής χρήσης	0,00	0,00	0,00
Επιταγές	0,00	0,00	0,00
Πιστωτές	0,00	0,00	0,00
Διάφορες υποχρεώσεις	0,00	0,00	0,00
Σύνολο Υποχρεώσεων	0,00	230.000,00	225.000,00
<u>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ Καθαρής Θέσης</u>	<u>851.500,00</u>	<u>1.022.300,00</u>	<u>958.500,00</u>

Πίνακας 9. Πίνακας Ενεργητικού και Παθητικού Φορολογούμενου Φυσικού Προσώπου (Ιδίας Επεξεργασίας).

Μέσω του ανωτέρω πίνακα υπολογίστηκε μέσω των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού η Καθαρή Θέση του φορολογούμενου φυσικού προσώπου.

Στο σημείο αυτό και με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, καταρτίζεται ο κάτωθι πίνακας επί του οποίου αποτυπώνονται οι επιμέρους μεταβολές επί της καθαρής θέσης του ανωτέρω φυσικού προσώπου:

	2016	2017	
	Καθαρή θέση λήξης περιόδου	1.022.300,00	958.500,00
-	Καθαρή θέση έναρξης περιόδου	851.500,00	1.022.300,00
	Αύξηση/μείωση καθαρής θέσης περιόδου	170.800,00	-63.800,00
-	Αναπροσαρμογή καθαρής θέσης με περιουσιακά στοιχεία άνευ ανταλλάγματος	-	-
	Αναπροσαρμοσμένη καθαρή θέση	170.800,00	-63.800,00
+	Μη εκπιπόμενες δαπάνες (επιταγές και μετρητά)	-	-
	Δαπάνες διαβίωσης	23.880,00	33.030,00
	Λοιπές δαπάνες	300.000,00	800.000,00
	Ζημιά από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων	-	-

	Μερικό σύνολο	494.680,00	769.230,00
-	Λοιπά εισοδήματα	-	-
	Έσοδα αφορολόγητα	-	-
	Μη φορολογητέες ή φορολογητέες με ειδικό τρόπο περιπτώσεις εσόδων	-	50.000,00
	Σύνολο λοιπών εισοδημάτων	-	50.000,00
	Προσδιοριζόμενο βάση μεθόδου εισόδημα (Α)	494.680,00	719.230,00
-	Δηλωθέντα εισοδήματα (Β)	91.500,00	100.200,00
	Διαφορά (Α) - (Β)	403.180,00	619.030,00

Πίνακας 10. Υπολογισμός Καθαρής Θέσης (Ιδίας Επεξεργασίας)

Στο σημείο αυτό επιδιώκεται η εφαρμογή της έμμεσης τεχνικής ανάλυσης των καταθέσεων του φορολογούμενου φυσικού προσώπου το οποίο υπόκειται σε

φορολογικό έλεγχο. Για τον λόγο αυτόν ακολουθεί η διαμόρφωση του πίνακα των καταθέσεων του εν λόγω φορολογούμενου φυσικού προσώπου:

ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΕ ΜΕΤΡΗΤΑ			2016	2017
	Σύνολο ποσών που κατατέθηκαν σε κάθε μορφής χρηματοπιστωτικούς λογαριασμούς (ελεγχόμενης περιόδου)		150.000,00	100.000,00
	Μη υποκείμενα σε φορολογία έσοδα που κατατέθηκαν σε λογαριασμούς		-	-
-	Ποσά εκταμίευσης δανείων		230.000,00	-
-	Συμψηφιστικές κινήσεις λογαριασμών		-	-
-	Συναλλαγές, μεταφορές και πράξεις που δεν αποτελούν καθαρές καταθέσεις		-	-
	Υπόλοιπο καταθέσεων		-80.000,00	100.000,00
+	Επιχειρηματικές/επαγγελματικές δαπάνες (μετρητοίς)		13.500,00	12.800,00

+	Αγορές εμπορευμάτων, πρώτων ή βοηθητικών υλών κλπ. ειδών (μετρητοίς)	-	-
+	Αγορές περιουσιακών στοιχείων προσωπικών/επαγγελματικών (μετρητοίς)	-	-
+	Προσωπικές/οικογενειακές δαπάνες (μετρητοίς)	22.180,00	22.030,00
+	Καταβληθέντες τόκοι, εισφορές και πρόστιμα κάθε μορφής	-	-
+	Αποπληρωμή/μείωση χρεών με μετρητά	-	5.000,00
+	Αύξηση /μείωση διαθέσιμων μετρητών ελεγχόμενης περιόδου	800,00	1.200,00
+	Λοιπές καταβολές σε μετρητά	300.000,00	810.000,00
	Υπόλοιπο κατατεθειμένων και αναλωθέντων εσόδων	256.480,00	951.030,00
-	Μη υποκείμενα σε φορολογία έσοδα που δεν κατατέθηκαν σε λογαριασμούς (π.χ. δάνεια, δωρεές επιστροφές φόρων κ.λπ.)		250.000,00

-	Αύξηση προκαταβολών έναντι εσόδων επόμενου φορολογικού έτους	-	-
+	Μείωση προκαταβολών έναντι εσόδων επόμενου φορολογικού έτους	-	-
+	Αυξήσεις λογαριασμών εισπρακτέων	-	-
-	Μειώσεις λογαριασμών εισπρακτέων	-	-
	Σύνολο ετήσιων ακαθάριστων εσόδων βάσει τεχνικής (A)	256.480,00	701.030,00
	Σύνολο δηλωθέντων ακαθάριστων εσόδων από την άσκηση της ελεγχόμενης δραστηριότητας στην φορολογική δήλωση (B1)	45.000,00	38.000,00
	Σύνολο λοιπών εισοδημάτων στην φορολογική δήλωση (B2) πλην της ελεγχόμενης δραστηριότητας	60.000,00	75.000,00
	Διαφορά (A)-(B1)-(B2)	151.480,00	588.030,00

Πίνακας 11. Έμμεση Μέθοδος Ανάλυσης Τραπεζικών Καταθέσεων (Ιδία Επεξεργασία)

Εν συνεχεία, αφού ολοκληρωθεί η εκτίμηση των τραπεζικών καταθέσεων του φορολογούμενου φυσικού προσώπου, πραγματοποιείται η αφαίρεση των κατατεθειμένων κεφαλαίων τα οποία σχετίζονται με μη φορολογητέα έσοδα και προστίθενται οι καταθέσεις μετρητών επί του συνόλου των λογαριασμών, είτε είναι επαγγελματικοί είτε προσωπικοί. Εκ του νέου αυτού αποτελέσματος, αφαιρούνται τα μη υποκείμενα σε φορολογία έσοδα τα οποία δεν κατατέθηκαν σε οιονδήποτε τραπεζικό λογαριασμό έτσι ώστε να οδηγηθούμε στα φορολογητέα ακαθάριστα έσοδα. Το εν λόγω αποτέλεσμα συγκρίνεται με το δηλωθέν προκειμένου να διαπιστωθεί αν έχει πραγματοποιηθεί απόκρυψη της φορολογητέας ύλης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Αδιαμφισβήτητα, τόσο κατά την σύγχρονη εποχή όσο και κατά τα παλαιότερα έτη, απώτερος σκοπός εκάστοτε έθνους είναι η ταύτιση των φορολογουμένων πολιτών και η όσο το δυνατόν συνεπής από την πλευρά τους ακολούθηση των εκάστοτε ισχυόντων φορολογικών κανόνων και πλαισίων.

Ο εν λόγω στόχος, δεν περιορίζεται μόνο στην ακριβή και αληθή δήλωση των αποκτηθέντων από οιαδήποτε πηγή εσόδων, εισοδημάτων, αλλά και στην ακρίβεια της τήρησης των επιμέρους βιβλίων και στοιχείων τόσο από την πλευρά των νομικών οντοτήτων όσο και από την πλευρά των φυσικών προσώπων τα οποία ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα. Αν μη τι άλλο, η ακρίβεια και η πραγματική απεικόνιση του φορολογητέου εισοδήματος, δεν εξαρτάται μόνο από τα δηλωθέντα ακαθάριστα έσοδα, αλλά και από τις αντίστοιχες δηλωθείσες δαπάνες, είτε αυτές αφορούν περιπτώσεις φυσικών προσώπων μισθωτών, είτε περιπτώσεις φυσικών προσώπων ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα είτε περιπτώσεις νομικών οντοτήτων οιασδήποτε νομικής μορφής.

Το τελικό φορολογηθέν εισόδημα προκύπτει κατόπιν της αφαίρεσης των δηλωθέντων δαπανών από το σύνολο των ετήσιων ακαθαρίστων εσόδων ενός φορολογικού έτους.

Λόγω του ότι μία κατηγορία τόσο φυσικών όσο και νομικών προσώπων επιδίδεται στην μη ορθή αποτύπωση των εσόδων και των εξόδων τα οποία πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια ενός φορολογικού έτους από πλευράς τους, δημιουργείται κατά αυτόν τον τρόπο η πρόκληση φαινομένων παραοικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των φαινομένων φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Η εμφάνιση τέτοιου είδους φαινομένων, οδηγεί σε διαστρεβλώσεις οι οποίες θέτουν σε κλονισμό την επιδιωκόμενη φορολογική δικαιοσύνη και την ισότιμη φορολογική επιβάρυνση των πολιτών ενός έθνους, κατ' αναλογία με την φοροδοτική τους ικανότητα και με την πραγματική οικονομική τους κατάσταση.

Για λόγους αντιμετώπισης τέτοιου είδους φαινομένων, οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές καλούνται να εφαρμόσουν μία σειρά επιμέρους αρχών και αξιών ελεγκτικής φύσεως, μέσω των οποίων πρόκειται να οδηγηθούν στην ανακάλυψη των εσόδων τα οποία δεν έχουν δηλωθεί από την πλευρά των φορολογουμένων φυσικών και νομικών προσώπων.

Στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αναλύθηκαν οι έμμεσες ελεγκτικές τεχνικές, οι οποίες εφαρμόζονται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν καθίσταται δυνατή η ακριβής αποτύπωση των πηγών προέλευσης των εισοδημάτων τα οποία έχουν παραλειφθεί να δηλωθούν από τα φορολογούμενα πρόσωπα, καθώς επίσης και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ενυπάρχει έντονη υποψία της διενέργειας φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Οι εν λόγω έμμεσες τεχνικές ελέγχου καθίστανται ιδιαίτερα δημοφιλείς επί μία σειρά ετών και στην χώρα μας. Εξ όσων διαφάνηκε εκ της ανωτέρω νομολογικής ανασκόπησης, οι πέντε επικρατέστερες έμμεσες τεχνικές ελέγχου, εφαρμόζονται στην χώρα μας τόσο επί ετών ισχύος του παλαιότερου κώδικα φορολογίας εισοδήματος όσο και στην σύγχρονη φορολογική εποχή.

Μάλιστα, ολοένα και περισσότερες νομοθετικές διατάξεις τίθενται σε ισχύ προκειμένου να καλύψουν τα ενυπάρχοντα νομοθετικά κενά τα οποία έχουν δημιουργηθεί εκ των παλαιότερων νομοθετικών διατάξεων επί ζητημάτων έμμεσων τεχνικών ελέγχου. Απώτερος σκοπός των εν λόγω νομοθετικών διατάξεων είναι η αρτιότερη, αποτελεσματικότερη και δικαιότερη εφαρμογή των επιμέρους αρχών και αξιών που διέπουν τις εν λόγω έμμεσες τεχνικές ελέγχου, από την πλευρά των εκάστοτε αρμοδίων φορολογικών αρχών.

Εκ της ανωτέρω βιβλιογραφικής ανασκόπησης διαπιστώθηκε ότι η επιλογή της βέλτιστης έμμεσης τεχνικής ελέγχου, διατίθεται στην διακριτική ευχέρεια της εκάστοτε αρμόδιας φορολογικής αρχής, και πάντα κατ' αναλογία με τα αντίστοιχα πληροφοριακά δεδομένα τα οποία ενυπάρχουν σε κάθε ελεγχόμενη περίπτωση, στην διάθεσή της.

Στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας, διενεργήθηκε μία προσπάθεια πλήρωσης του ενυπάρχοντος βιβλιογραφικού κενού το οποίο παρατηρείται επί του συγκεκριμένου ζητήματος, λόγω έλλειψης πλούσιας επ' αυτού βιβλιογραφίας.

Στο σημείο αυτό, αξιοσημείωτο κρίνεται το γεγονός της υπόστασης μία σειράς ενυπαρχόντων περιθωρίων περαιτέρω εμπειρικής διερεύνησης επί του ζητήματος των έμμεσων τεχνικών ελέγχων. Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με την περίπτωση της χώρας μας, ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η πραγματοποίηση σχετικής διερεύνησης επί του εν λόγω ζητήματος, στα πλαίσια της οποίας θα αποτυπώνεται η επί του πρακτέου αποτελεσματική εφαρμογή των ανωτέρω αναφερόμενων και δημοφιλέστερων στην χώρα μας έμμεσων τεχνικών ελέγχου, στα πλαίσια της σύγχρονης ελληνικής επιχειρηματικής πραγματικότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καζαντζής, Χ. (2006). Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος, Μία συστηματική προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Προτύπων». Εκδόσεις Business Plus A.E.
- Κάντζου, Κ. & Χονδράκη, Α. (2006). Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική II. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Κυβέλος, Σ. (2013). Η ενδικοφανής προσφυγή. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Λιόλιος, Α. (2014). Ο έλεγχος των φορολογικών υποθέσεων. Θεσσαλονίκη.
- Μελάς, Δ. (2015). Περιουσιολόγιο - Έμμεσες Τεχνικές Ελέγχου και Νέο Ποινολόγιο. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Ντάσιου, Σ. & Ζοργιαννού, Ε. (2014). Τεχνικές Ελέγχου με τη Χρήση Μεθόδων Έμμεσου Προσδιορισμού Φορολογητέας Ύλης. Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων.
- Πανταζόπουλος, Π. & Μπακάλης, Ε. (2018). Φορολογική Διαδικασία. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Παπαδάτου, Θ. (2005). Εσωτερικός και Εξωτερικός Αωνόμων Εταιριών. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Παπάς, Α. (1999). Εισαγωγή στην Ελεγκτική. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένος.
- Biber, E. (2010). Revenue Administration: Taxpayer Audit-Use of Indirect Methods. International Monetary Fund, Fiscal Affairs Department.
- Duke B. S. (1966). Prosecutions for Attempts to Evade Income Tax: A Discordant View of a Procedural Hybrid. Yale Law School Legal Scholarship Repository.
- International Chamber of Commerce. (1991). ICC Guide to Effective Environmental Auditing. Publication No 483, Paris: ICC Publishing SA.
- Knight, K., & Knight, L. (1992). Criminal Tax Fraud: An Analytical Review. Missouri Law Review, 57 (1).

- Makedonskiy S.N. (2005). Taxation Mechanisms based on Simplified and Indirect Evaluation of Tax Liabilities. Russian-European Centre for Economic Policy.
- Taylor, J. & Schneider, K. (1993). Uncovering Hidden Assets. The National Public Accountant.
- Wise, R. (2000). Tax Fraud and Mens Rea Forensic Accounting. Montreal: Sixth Annual Fraud Conference.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

- Κορομηλάς, Γ. & Γιαννόπουλος, Χ. (2006). Φορολογικός Έλεγχος Επιχειρήσεων. Σημειώσεις Σεμιναρίου. Διαθέσιμο στο:
http://www.epimetol.gr/aitniainages/Forologikoselenchos_1_F9987.pdf
(19/11/2018)
- Υπουργείο Οικονομικών. (2011). ΠΟΛ 1162/2011. Διαθέσιμο στο:
http://www.dsa.gr/sites/default/files/old_site_files/pol_1162_27_7_2011.pdf
(25/11/2018)
- E-Forologia. (2005). ΠΟΛ 1037/2005 - Έλεγχος εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων επιτηδευματιών και βεβαίωση και καταβολή των φόρων. Διαθέσιμο στο:
<https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=4F807C979871908.1D031AEA53&version=2005/03/01> (20/11/2018)
- E-Forologia. (2017). Ν. 2238/1994. Διαθέσιμο στο: <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=D2510C09ACCA3910.1D031AEA53&version=2017/09/21> (30/11/2018)
- Forin. (2013). ΠΟΛ 1033/2013. Διαθέσιμο στο:
<https://www.forin.gr/articles/article/7923/pol-1033-2013> (11/12/2018)

OECD. (2006). Strengthening Tax Audit Capabilities: Innovative Approaches to Improve the Efficiency and Effectiveness of Indirect Income Measurement Methods. Available at: <https://www.oecd.org/tax/administration/37590009.pdf> (5/12/2018)

Tax Heaven. (2013). Ν. 4172/2013. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/528> (20/11/2018)

Tax Heaven. (2013). ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4174 Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/529> (20/11/2018)

Tax Heaven. (2013). ΠΟΛ.1171/2013. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/16797> (30/11/2018)

Tax Heaven. (2013). ΠΟΛ. 1270/2013. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/17861> (10/12/2018)

Tax Heaven. (2014). Αρ. πρωτ.: ΔΕΣ Α 1077357 ΕΞ 10.5.2013 Εφαρμογή έμμεσων τεχνικών ελέγχου για τον προσδιορισμό φορολογητέου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/16411> (1/12/2018)

Tax Heaven. (2014). ΠΟΛ 1228/2014. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/19719> (10/12/2018)

Tax Heaven. (2014). ΠΟΛ 1050/2014. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/19719> (10/12/2018)

Tax Heaven. (2014). ΠΟΛ 1259/2014. Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/20083> (10/12/2018)